

GLASNIK

— ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA U ZAGREBU —

BROJ 3. | GODINA II. | ZAGREB | KOLOVOZ 2017.

GLASNIK
— ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA U ZAGREBU —

GLASNIK ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA U ZAGREBU

ADRESA

Zdravstveno veleučilište
Mlinarska cesta 38
www.zvu.hr
e-mail: zvu@zvu.hr

ZA IZDAVAČA

Krešimir Rotim

GLAVNA UREDNICA

Jadranka Pavić

UREDNIŠTVO

Jasna Bošnjir
Ivana Crnković
Andrija Čop
Snježana Čukljek
Ivica Kostrec
Ivan Markotić
Ana Mojsović Čuić
Dalibor Perković
Zrinka Pukljak Iričanin
Biserka Sedić
Dubravka Šimunović

STUDENTI UREDNICI

Kristina Delaš
Teodora Đerić
Ivana Jasić
Katarina Kaljiković
Iva Marinović
Maja Marinović
Dora Miketek
Valentina Pleše
Petra Špigelski

LEKTURA

TEKSTURA obrt za lekturu i usluge u izdavaštvu

UPUTE SURADNICIMA

E-mail za dostavu materijala: glasnik@zvu.hr
Članci ne podliježu recenziji i za njih odgovara autor.

Sadržaj

RIJEČ DEKANA	5	VUKOVAR	
UVODNIK		Studenti na Međunarodnom stručnom skupu „Fizioterapija u sportu, rekreaciji i wellnessu”	18
Spojevi u profesionalnom rastu	6	KRAPINSKE TOPLICE	
DOGAĐANJA I OBAVIJESTI		Međunarodni dan fizioterapije	19
UPRAVLJANJE KVALITETOM NA ZDRAVSTVENOM VELEUČILIŠTU		PARTNERSTVA I POSTIGNUĆA	
Zavidna razina kvalitete	7	DR. SC. SNJEŽANA ČUKLJEK	
16. KONFERENCIJA MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA I 2. KONFERENCIJA ZDRAVSTVENIH PROFESIJA		Povezanost prethodne izobrazbe i stavova studenata studija sestrinstva o sestrinstvu kao profesiji	21
Konferencija „Povezivanje obrazovanja i najbolje prakse”	7	NA KATEDRI ZA KINEZILOGIJU: IVAN JURAK	
Profesorima Zdravstvenog veleučilišta Grad Zagreb dodijelio je nagrade za zaslužne građane	9	„Utjecaj mase školske torbe na težište tijela i posturu učenika prvih i petih razreda osnovne škole”	22
Dodijeljene nagrade najuspješnijim studentima Zdravstvenog veleučilišta	10	RAZGOVOR S POVODOM	
Dani zdravstvenih karijera u Republici Hrvatskoj	11	DR. SC. MIRNA KOSTOVIĆ SRZENTIĆ	
Razmjena iskustva na studiju sestrinstva	11	„Sjećam se u dijelovima i s prekidima jer sam povremeno gubila svijest”	23
RADIONICE U GOETHE-INSTITUTU		EVA BUCHELOVÁ SA SVEUČILIŠTA JAN EVANGELISTA PURKYNĚ	
Jezik – i više od toga	12	Osnova se nadograđuje znanjem o medicinskoj rehabilitaciji i fizioterapiji	25
SANITARNO INŽENJERSTVO HRVATSKE KOMORE ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA		STUDENTSKI KUTAK	
Opravidanost povećanja zaposlenosti sanitarnih inženjera	13	PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE ZA STUDENTE ZDRAVSTVENOGA VELEUČILIŠTA	
ZAGREB		Pomaže se osobi da dostigne maksimalno moguće ispunjenje i življenje svojih potencijala	27
Na simpoziju povodom Svjetskog dana traume	13	MOJ ŽIVOT U 15 FOTOGRAFIJA	
Održana središnja proslava Međunarodnog dana sestrinstva	14	Željela sam život	31
SARAJEVO		RAZGOVOR – IVAN KVESIĆ, STUDENT FIZIOTERAPIJE	
Međunarodni kongres fizioterapeuta BiH „Pokret = zdravlje”	15	Ponosan na uspjehe u sportu i studiju	35
STUDIJ RADNE TERAPIJE	16	STUDENTSKI DOŽIVLJAJI S KONFERENCIJE U OPATIJU	
Međunarodne aktivnosti		Studenti, karijeru počnite graditi na fakultetu!	36
Svjetski dan radne terapije		MEĐUNARODNA STUDENTSKA KONFERENCIJA U ISTANBULU	
Prvi udžbenik na hrvatskom jeziku iz područja struke		Studenti ZVU-a na međunarodnoj konferenciji „InHealth” – 2. interdisciplinarni simpozij Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci	39
Nastavnici		POZIV NA ERASMUS+	
Aktivnosti u programu erasmus		Nova spoznaja pridonosi znanju	42
Sudjelovanje na kongresima i konferencijama		ZADAR	
Suradnja s visokoškolskim ustanovama		Europsko prvenstvo u powerliftingu	43
Diplomski specijalistički studiji radne terapije		Studenti sudjelovali na FOljadi 2017.	44
LIVERPOOL			
Na kongresu europske regije „ER-WCPTCongress 2016.”	17		

IX. SARAJEVO ANESTEZIJA FORUM

Edukacija je nešto što treba njegovati 45

STUDENTI IZ PORTUGALA NA RAZMJENI PROGRAMA ERASMUS

**„Prilika za naučiti mnogo novih stvari
i upoznati nove ljude”** 46

**Fiziologija i Biopac – primjena u nastavi i
istraživanjima** 48

IZ SVIJETA STRUKE I ZNANOSTI

**Krom, nikal i mangan – toksične tvari
koje može sadržavati posuđe i pribor od
nehrđajućeg čelika** 49

Teleradioterapijska mreža u telemedicini.... 50

Debljina – jučer, danas, sutra 53

ZVU U DRUŠTVU

**Tribina: Rak dojke – od prevencije
do najnovijih metoda zračenja** 55

Studenti i nastavnici na Danu narcisa 55

Volonteri u parku 56

16. Festival jednakih mogućnosti F = M 57

PROŠLOST ZA BUDUĆNOST

KNJIGA O HEROJIMA ČOVJEČNOSTI

**Putokaz generacijama za podučavanje
medicinske etike** 58

Riječ dekana

Prof. dr. sc. Krešimir Rotim, dekan

Ove je godine Zdravstveno veleučilište obilježilo 51. godišnjicu osnutka te zakoračilo prema drugoj polovici stoljeća postojanja. Na tom putu obrazovalo je brojne zdravstvene djelatnike od kojih ih je diplome steklo više od 20 000 koji djeluju diljem Republike Hrvatske i prenose svoja znanja i iskustva na mlađe generacije. To su veliki ljudski potencijali koji gotovo čine okosnicu hrvatskoga zdravstvenoga sustava, jer bez stručnih ljudi sustav je neodrživ. U akademskoj godini 2016./2017. Zdravstveno veleučilište ima 12 akreditiranih studijskih programa s održanih više od 120 000 nastavnih norma sati. I ove je godine u sustavu državne mature Zdravstveno veleučilište bilo među najtraženijim visokoškolskim ustanovama. Studiji ZVU-a putem nacionalnog sustava upisa (postani-student) za upis studenata u akademsku godinu 2017./2018. ostvarili su 9504 odabira, a od toga je 1627 kandidata navelo jedan od ponuđenih studijskih programa kao svoj prvi odabir.

Važno je napomenuti da je 2016. godine Zdravstveno veleučilište među prvim visokoškolskim ustanovama u Republici Hrvatskoj provelo certifikaciju kvalitete po novom standardu – ISO 9001:2015.

Poseban naglasak Veleučilište stavlja na nastavnike i njihovu izobrazbu da mogu ukorak slijediti pa čak i prednjačiti te biti preteče u stalnim izazovima suvremenoga zdravstva. Uz brojne predavače sveučilišne profesore, Veleučilište svojim sredstvima školuje 29 doktoranada na fakultetima u zemlji, a njih desetak i u inozemstvu.

Prepoznavanjem gospodarske krize nastavljeno je stipendiranje studenata slabijeg imovinskog stanja, kao

i nagrađivanje najboljih studenata. Nakana je pomoći darovitima koji nemaju mogućnosti, a istodobno potaknuti one koji žele znati više u borbi zdrave konkurencije. To im je omogućeno i kroz međunarodne studentske razmjene provedene u prošloj akademskoj godini. Svi su pozvani i svima su otvorene mogućnosti napredovanja i stjecanja znanja, i to pod jednakim uvjetima, naravno, u skladu sa zakonima. To potvrđuje i primjer da se i dalje nastavlja s omogućavanjem upisa na preddiplomske studije za po jednoga najbolje plasiranog pripadnika romske zajednice.

Uz poziv svima na suradnju i prijedloge da naše Veleučilište odgovori potrebama i izazovima današnjice i budućnosti, želim uspješan početak nove akademske godine napunjene novom energijom, prijedlozima i aktivnostima. □

*Prof. dr. sc. Krešimir Rotim
dekan*

Spojevi u profesionalnom rastu

dr. sc. Jadranka Pavić

Glasnik Zdravstvenoga veleučilišta postupno iz broja u broj okuplja struku, razmjenjuje iskustva i gradi temelje za svjetske i europske društvene promjene koje zahtijevaju brzu prilagodbu na svim sociološkim razinama. Današnji su izazovi upravo u prilagodbi, u usvajanju novih spoznaja i novih znanja, što je primjetno i kroz same priloge u *Glasniku*. Istodobno, Zdravstveno veleučilište otvoreno je i sve se više otvara znanstvenim interdisciplinarnim pristupima te se postupno diže na prepoznatljivije razine suradnje s brojnim institucijama društva.

Stoga se i u ovom broju *Glasnika* nalaze sadržaji koji obuhvaćaju široku lepezu priloga, od informativnih, stručnih, priloga o partnerstvima i postignućima do djelovanja Zdravstvenog veleučilišta u društvu.

U gradnji budućnosti nezaobilazna je prošlost, a posebno Domovinski rat, na kojem su izgrađeni temelji suvremene Hrvatske države. Stoga je u ovom broju *Glasnika* u rubrici „Razgovor s povodom“ prikazan susret s našom nastavnicom dr. sc. Mirnom Kostović Srzentić, koja je bila teško ranjena 1995. godine tijekom raketiranja Zagreba i koja je o tom događaju prvi put javno govorila ove godine u Memorijalnom centru raketiranja Zagreba 1991./1995. u Petrićevoj ulici.

Nadalje, u rubrici „Prošlost za budućnost“ prikazana je knjiga *Pouke o čovječnosti – Spašavanje psihijatrijskih bolesnika u Domovinskom ratu*, u kojoj se kroz svjedočanstva sudionika akcije između ostalog snažno naglašava veličina poziva zdravstvenih djelatnika koja može biti putokaz generacijama za podučavanje medicinske etike.

S posebnim ponosom u *Glasniku* predstavljamo „Studentski kutak“ u kojemu je između ostalog prikazano Psihološko savjetovalište za studente, iskustva stu-

denata iz Međunarodne konferencije u Istanbulu na kojoj su bili aktivni sudionici te uspjesima naših studenata. Nadalje, u tekstu „Moj život u 15 fotografija“ prikazana je ispovijest Katarine Kaljković, studentice sestinstva u suočavanju s malignom bolešću te njezinim brojnim aktivnostima u studentskom i društvenom životu.

Posebnost je u *Glasniku*, a što je i vodilja Zdravstvenoga veleučilišta, spajati sve i ostvarivati suradnju znanstvenika, struke, udruga, društava, umjetnika, sportaša, pacijenata... Na neki bi se način moglo reći da je svojom obrazovnom širinom Zdravstveno veleučilište presjek sociološkoga stanja, a istodobno i vektor koji svojom strelicom pokazuje budućnost i u tom pravcu usmjerava buduće zdravstvene djelatnike. Temelji su čvrsti, a nadogradnja se čini svakodnevno, spajaju se znanost, struka i potrebe te se na njima gradi budućnost.

dr. sc. Jadranka Pavić
glavna urednica

UPRAVLJANJE KVALITETOM NA ZDRAVSTVENOM VELEUČILIŠTU

Zavidna razina kvalitete

✍️ PRIPREMILI: **Tihana Ćurković i Ivan Markotić**

Nakon prošlogodišnjeg uvođenja sustava upravljanja kvalitetom prema normi ISO9001:2015, u ožujku 2017. godine Zdravstveno veleučilište uspješno je prošlo i nadzornu provjeru sustava renomirane certifikacijske kuće Bureau Veritas Croatia d.o.o. Ishođenje ISO certifikata izdvojilo je Zdravstveno veleučilište kao jednu od tri institucije visokog obrazovanja koja je ishodila certifikat u skladu s normom ISO9001:2015 te potvrdilo usmjerenost na kvalitetu i zadovoljstvo svih sudionika u procesu obrazovanja zdravstvenih djelatnika.

Uprava Zdravstvenog veleučilišta u prosincu 2016. godine unaprijedila je sustav evidentiranja školarine, u cilju daljnje integracije računovodstvenog sustava Veleučilišta s Informatičkim sustavom visokih učilišta (ISVU) i daljnjeg osiguranja kvalitete poslovanja i visokog obrazovanja.

Uvođenjem sustava za automatsko evidentiranje uplata školarine omogućeno je kvalitetnije i ažurnije upravljanje podacima o izvršenim uplatama te njihovu evidenciju u sustavu ISVU u najkraćem mogućem roku. Informacije o novostima i izmjenama, te naputak o uplati pravodobno su preneseni studentima objavom na mrežnoj stranici Veleučilišta, Facebooku i mrežnoj stranici Studentskog zbora. Na ovaj način znatno je skraćeno vrijeme potrebno za upravljanje poslovnim procesima povezanim s uplatama školarina, čime je učinjen i znatan doprinos studentima Veleučilišta, budući da se na temelju novog sustava može ažurno pratiti stanje svakog studenta i svake transakcije te bolje planirati i mjeriti ostvarivanje ciljeva.

U planu je daljnji napredak sustava evidentiranja uplata ostalih naknada za usluge Veleučilišta, a plan je Uprave do početka nove akademske godine imati u cijelosti automatiziran sustav uplata studenata.

Na ovaj je način omogućeno kvalitetnije i ažurnije upravljanje podacima o izvršenim poslovnim transakcijama Veleučilišta, čime je znatno skraćeno vrijeme potrebno za upravljanje poslovnim procesima i Upravi olakšano još kvalitetnije donošenje poslovnih odluka. □

16. KONFERENCIJA MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA I 2. KONFERENCIJA ZDRAVSTVENIH PROFESIJA

Konferencija „Povezivanje obrazovanja i najbolje prakse”

U organizaciji Zdravstvenog veleučilišta i Hrvatske komore medicinskih sestara 20. i 21. ožujka 2017. u Opatiji je održana 16. konferencija medicinskih sestara i tehničara i 2. konferencija zdravstvenih profesija.

Konferencija pod nazivom **„Povezivanje obrazovanja i najbolje prakse”** održana je uz visoka pokroviteljstva **Predsjednice Republike Hrvatske, Ministarstva zdravstva, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Grada Zagreba.** ⇨

Program Konferencije uključivao je različite sadržaje iz područja obrazovanja i svakodnevne zdravstvene prakse, a sadržajno su se posebno istaknule sljedeće tematske cjeline:

- ▶ MEĐUODNOS OBRAZOVANJA I NAJBOLJE PRAKSE
- ▶ OBRAZOVANJE I ZDRAVSTVO PRILAGOĐENO DRUŠTVENIM PROMJENAMA
- ▶ PREDIKTORI KVALITETNE ZDRAVSTVENE SKRBI.

Domaći i međunarodni stručnjaci iz različitih područja zdravstva iznijeli su nove spoznaje i razmišljanja te ponudili razmjenu iskustva sa sudionicima konferencije. Naglasci konferencije bili su usmjereni ka kvali-

tetnijem i efikasnijem obrazovanju te unaprjeđenju i razvoju djelatne prakse u području zdravstvene skrbi.

Konferencija u brojkama:

- a) prezentirano je 110 usmenih izlaganja
- b) prikazano je 36 e-postera
- c) održana su dva okrugla stola: „Obrazovanje medicinskih sestara” i „Standardi u radiologiji”
- d) 430 sudionika u dva radna dana konferencije
- e) 170 jedinstvenih pregleda na prijenosu uživo putem <https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/11634>. □

Profesorima Zdravstvenog veleučilišta Grad Zagreb dodijelio je nagrade za zaslužne građane

Na Dan grada Zagreba 31. svibnja Grad Zagreb je dodijelio nagrade zaslužnim građanima. U liječničkoj struci ovo priznanje dobili su dekan Zdravstvenog veleučilišta prof. dr. sc. Krešimir Rotim i dr. sc. Robert Kolundžić. □

Dodijeljene nagrade najuspješnijim studentima Zdravstvenog veleučilišta

Nagrade najuspješnijim studentima dodjeljuju se od 2012. u skladu s *Pravilnikom o nagrađivanju i stipendiranju studenata stručnih i specijalističkih diplomskih stručnih studija na Zdravstvenom veleučilištu*. Priznanja i nagrade najboljim studentima dodjeljuju se za uspjeh studenata postignut na pojedinoj godini studija.

Za pojedine godine studija dodjeljuje se po jedno priznanje i nagrada za prvu i drugu godinu preddiplomskih stručnih studija te za prvu godinu diplomskih stručnih studija. Predloženi kandidati za dobivanje priznanja i nagrada najboljim studentima za pojedine godine studija moraju biti upisani u sljedeću godinu a da tijekom studija **nisu** ponavljali godinu te moraju imati ostvarene **sve** ECTS bodove.

Priznaje i nagrada dodjeljuje se osobi koja je položila završni ispit u prethodnoj akademskoj godini, a ostvarila je najbolji prosjek ocjena tijekom preddiplomskog stručnog studija pod uvjetom da je završila studij u roku od tri godine na dodiplomskom studiju odnosno dvije godine na diplomskom studiju.

Najuspješniji studenti tijekom prve godine studija u akademskoj godini 2015./2016. bili su: Danijel Mijatović (Sestrinstvo), Marko Lončar (Fizioterapija), Nikol Mraz (Medicinsko-laboratorijska dijagnostika), Ardita Jahaj (Radiološka tehnologija), Dunja Rekić (Sanitarno inženjerstvo), Alena Šparavec i Alen Đurković (Radna terapija), Edita Prelec (Javno zdravstvo), Vlatka Rafaj i Tončica Crvarić (Kliničko sestrinstvo) te Anita Čatlak i Ines Pinter (specijalistički diplomski studij Fizioterapija).

Najuspješniji studenti tijekom druge godine studija u akademskoj godini 2015./2016. bili su: Tihana Dabić (Sestrinstvo), Ivana Minauf (Fizioterapija), Ivana Filipović (Medicinsko-laboratorijska dijagnostika), Matea Lukić (Radiološka tehnologija), Ana Marija Križanac (Sanitarno inženjerstvo) te Anita Kralj i Helena Kovačević (Radna terapija).

Najuspješniji studenti tijekom studija u akademskoj godini 2015./2016. bili su: Ivana Raković (Sestrinstvo), Martina Štumerger (Fizioterapija), Nikolina Pernar (Medicinsko-laboratorijska dijagnostika), Franka Burić (Radiološka tehnologija), Mihaela Benček (Sanitarno inženjerstvo), Josipa Vrbić (Radna terapija), Josip Krnjak (Menadžment u sestrinstvu), Đurđica Gregurek (Psihijatrijsko sestrinstvo) te Biljana Perica (specijalistički diplomski studij Sanitarno inženjerstvo). □

Dani zdravstvenih karijera u Republici Hrvatskoj

Nastavnici i studenti Zdravstvenog veleučilišta sudjelovali su na Danima zdravstvenih karijera u Republici Hrvatskoj, koji su održani 9. i 10. lipnja 2017. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom dva dana održana su brojna predavanja, panel rasprave te radionice povezane sa zdravstvenim profesijama koje uključuju liječnike, medicinske sestre, farmaceute i stomatologe. □

Razmjena iskustva na studiju sestrinstva

U sklopu mobilnosti nastavnog osoblja programa Erasmus+, **prof. dr. sc. Izabela Filov**, spec. psihijatar, sa studija sestrinstva Sveučilišta Sv. Kliment Ohridski iz Bitole, Republika Makedonija, u razdoblju od 13. do 17. ožujka 2017. posjetila je Zdravstveno veleučilište. Prof. Filov održala je predavanje studentima druge i treće godine dodiplomskog studija sestrinstva, gdje je ujedno predstavila svoju ustanovu. Prvog dana posjeta organiziran je kratak obilazak nastavnih prostorija, kabineta za zdravstvenu njegu, kabineta za anatomiju i laboratorija te susret s nastavnicima Zdravstvenog veleučilišta.

U sklopu posjeta održana su predavanja na teme: *Nursing care of psychiatric patients, Nursing care of addicts, Protection of mental health in adolescents and children, The role of psychiatric nurse in community mental health, Nursing care in forensic settings te Therapeutic communication in the light of psychiatric nursing.*

Zadnjeg su dana gostovanja prof. Filov na završnom sastanku pozdravili voditeljica studija sestrinstva dr. sc. Biserka Sedić, pročelnica Katedre za zdravstvenu njegu dr. sc. Jadranka Pavić, dr. sc. Ana Mojsović Čuić, kao i drugi nastavnici Katedre za zdravstvenu njegu, te ispred odjela za program Erasmus Martina Klanjčić, prof. i Boris Ilić, dipl. med. techn. Na završnom sastanku razmijenjena su iskustva te je izražena obostrana želja za daljnjom intenzivnijom suradnjom između naših ustanova te je prepoznat i niz drugih potencijalnih područja za suradnju.

Po dovršetku sastanka prof. dr. sc. Filov nazočila je svečanoj promociji novog udžbenika iz kirurgije u izdanju Zdravstvenog veleučilišta, održanoj u Muzeju Mimara. Tom je prilikom prof. Filov razgovarala s autorom knjige, dekanom Zdravstvenog veleučilišta, prof. dr. sc. Krešimirom Rotimom, prodekanicom za nastavu i studente dr. sc. Snježanom Čukljek te prodekanom za znanost, ljudske resurse i međunarodnu suradnju dr. sc. Aleksandrom Raczom. (B.S) □

RADIONICE U GOETHE-INSTITUTU

Jezik – i više od toga

PRIPREMILA: **Sanda Marjanović, prof.**

Učenje stranog jezika danas nije svedeno samo na učenje novih riječi, gramatike i sadržaja povezanog s određenom tematikom. Učenje stranog jezika gledamo iz perspektive koja obuhvaća i saznanja o široj kulturi govornog područja čiji jezik učimo.

Tako je i za studente Zdravstvenog veleučilišta koji su odabrali njemački jezik poželjno da uz obvezan strani jezik struke uče i korisno gradivo iz svakodnevnog života. Osim stručnog gradiva iz anatomije te gradiva potrebnog i korisnog za svaki studij posebno, bilo bi poželjno uvrstiti teme koje su korisne i pružaju uvid

u neka nova – do sada nepoznata – saznanja o odabranom stranom jeziku te o kulturološkim zanimljivostima koje su povezane sa stranim jezikom i bitan su faktor u širenju novih spoznaja.

U prilog tome govori veliki interes i veselje pri tradicionalnim posjetima studenata prve godine Veleučilišta koji slušaju njemački jezik Goethe-Institutu u Zagrebu (studenti studija sanitarnog inženjerstva, medicinsko-laboratorijske dijagnostike i fizioterapije).

U srijedu 24. svibnja 2017. treća generacija studenata prisustvovala je predavanju i radionici na Goethe-Institutu u Zagrebu. Zahvaljujući prije svega ljubaznosti voditeljice knjižnice te njezine asistentice, gđe Martine Čosić Vuglec, studenti i njihova profesorica ponovno su imali priliku saznati zanimljive novosti o Institutu. Za studente je nakon predavanja organizirana radionica na temu „Gesundes Leben“ (zdrav život). Tijekom rada u manjim skupinama studenti su obradili zadanu temu iz tri perspektive: motivacija, sport i prehrana.

Na kreativan i zabavan način studenti su na kraju uspješno prezentirali svoje radove pod zajedničkim naslovom *Tipps für ein gesundes Leben (Savjeti za zdrav život)* te time pokazali svoje znanje njemačkog jezika, kao i jezika struke, što je za svaku pohvalu. Pri tome treba naglasiti snalažljivost, upornost te motivaciju svakog pojedinca u izradi navedenog rada.

Entuzijizam i veselje koje studenti pokazuju pri takvim akcijama pokazuju volju i znatiželju za novim idejama te ostaju kao zvijezda vodilja u nekim budućim aktivnostima.

Jer jezik nije samo jezik. Jezik je i više od toga. □

SANITARNO INŽENJERSTVO
HRVATSKE KOMORE
ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA

Opravdanost povećanja zaposlenosti sanitarnih inženjera

Na Simpoziju sanitarnog inženjerstva s međunarodnim sudjelovanjem koji je održan u razdoblju od 22. do 23. travnja 2017. u Sarajevu, bili su i predstavnici Hrvatske komore zdravstvenih radnika – Strukovnog razreda za djelatnost sanitarnog inženjerstva, voditelj Bruno Cvetković, dipl. sanit. ing. voditelj i zamjenik voditelja Danijel Brkić, dipl. sanit. ing., gdje su aktivno sudjelovali s prezentacijom „Uloga sanitarnih inženjera u izvanrednim situacijama u zdravstvenoj ekologiji“. Na skupu je bilo više od 160 sudionika iz Bosne i Hercegovine i regije. Uzimajući u obzir teme obrađene na 1. Simpoziju sanitarnog inženjerstva, kao i opisanu problematiku sanitarnog inženjerstva u Bosni i Hercegovini, ali i regiji, na održanom okruglom stolu kojem su prisustvovali različiti stručnjaci iz područja sanitarne profesije, organiziranom na temu analize razvojnih aspekata sanitarnog inženjerstva kao profesije od krucijalne važnosti za javnozdravstveni interes stanovnika doneseni su zaključci u 12 točaka.

1. Naglašena je potreba za provođenjem niza aktivnosti u cilju postizanja veće prepoznatljivost sanitarne profesije.
2. Uočena je potreba za daljnjim radom na podizanju ugleda sanitarne struke u široj stručnoj, zdravstvenoj i općoj populaciji.

3. Uočena je opravdanost povećanja zaposlenosti sanitarnih inženjera.
4. Potrebno je raditi na povećanju povjerenja u struku i uključivanje sanitarnih inženjera u multidisciplinarnu stručne timove.
5. Prepoznata je zainteresiranost sanitarnih inženjera za daljnje napredovanje i razvoj u profesionalnom smislu.
6. Prepoznata je važnost ulaganja u trajnu stručnu edukaciju sanitarnih inženjera u svrhu postizanja veće dodatne vrijednosti znanja i kompetencija sanitarnih inženjera.
7. Naglašena je potreba za uvođenjem inovativnih pristupa u razvoju sanitarnih inženjera, kako pojedinačno tako i općeg razvoja sanitarne profesije u Bosni i Hercegovini.
8. S obzirom na svoje kompetencije, sanitarni inženjeri trebaju i moraju biti jedni od glavnih nositelja javnozdravstvene djelatnosti u Bosni i Hercegovini.
9. Uočena je važnost poticanja suradnje s realnim sektorom u rješavanju konkretnih situacija i problema na svim razinama.
10. Sanitarni inženjeri moraju se jednakopravno uključiti u donošenje propisa i politika iz područja zdravstva.
11. Naglašena je potreba povezivanja i uske suradnje između fakulteta zdravstvenog usmjerenja koji obrazuju sanitarne inženjere s komorama i strukovnim udruženjima čiji su članovi sanitarni profesionalci i koji zastupaju njihove interese.
12. Prepoznata je nužnost postojanja strukovnog udruženja sanitarnih inženjera kao osnovne i primarne pravne osobe za razvoj, afirmaciju i promociju sanitarne profesije u Bosni i Hercegovini. (J.B) □

ZAGREB

Na simpoziju povodom Svjetskog dana traume

Simpozij povodom obilježavanja Svjetskog dana traume pod nazivom „Osteoporotski prijelomi – dijagnostika, liječenje i rehabilitacija“ održan je 21. listopada prošle godine u Multimedijskoj dvorani KBC-a Sestre Milosrdnice u Zagrebu. Simpozij su organizirali Klinika za traumatologiju, Klinike za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Kliničkog bolničkog centra Sestre Milosrdnice i Zdravstveno veleučilište Zagreb. Događaj je organiziran povodom Svjetskog dana traume u svrhu predstavljanja novih spoznaja u dijagnostici, liječenju i rehabilitaciji osteoporotskih prijeloma. Kroz organizirana izlaganja s razmjenom znanja

i iskustva prikazan je zajednički cilj poboljšanja skrbi pacijenta s osteoporotskim prijelomom.

Na simpoziju je u ime Katedre za fizioterapiju i studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta Zagreb svoje predavanje održala vanjska suradnica Iva Lončarić, dipl. physioth. na temu „Fizioterapijske intervencije u rehabilitaciji osteoporotskih prijeloma“. (I.C) □

Održana središnja proslava Međunarodnog dana sestrinstva

Središnja proslava obilježavanja Međunarodnog dana sestrinstva održana je 10. svibnja 2017. u prostorijama Zdravstvenog veleučilišta. Ovogodišnji slogan događanja „SESTRINSKI GLAS ZA ZDRAV ŽIVOT” ukazuje na važnost i utjecaj medicinskih sestara i tehničara u svim segmentima postizanja kvalitetnog života pojedinca i zajednice.

Okupljene medicinske sestre i tehničare pozdravili su: predsjednica Hrvatskog nacionalnog saveza Slavica Berić, dipl. med. techn., dekan Zdravstvenog veleučilišta prof. dr. sc. Krešimir Rotim, predsjednica Hrvatske komore medicinskih sestara Slava Šepec, dipl. med. techn. i izaslanik Predsjednice Republike Hrvatske doc. dr. sc. Tomislav Madžar.

Prigodom obilježavanja Dana sestrinstva održana su predavanja „Sestrinski glas za zdrav život”, Adriano Friganović, dipl. med. techn., te „Školovanje medicinskih sestara”, dr. sc. Biserka Sedić, prof. v. š. Svečanosti proslave pridonijela je svojim izvedbama harfistica Doris Karamatić. □

SARAJEVO

Međunarodni kongres fizioterapeuta BiH „Pokret = zdravlje”

U Sarajevu je od 12. do 15. svibnja održan 2. Međunarodni kongres fizioterapeuta BiH „Pokret = zdravlje”, u organizaciji Udruženja/udruge za fizioterapiju Federacije BiH, a pod pokroviteljstvom Federalnog ministarstva zdravstva.

Na predavanjima i na organiziranim radionicama aktivno su sudjelovali nastavnici i asistenti Zdravstvenog veleučilišta Zagreb. Uz brojne stručne i znanstvene radove predavača iz BiH, Turske, Njemačke, Slovenije, Norveške, Crne Gore, Makedonije i Srbije, prezentirani su i radovi predavača i asistenata studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta Zagreb, kao i dislociranog studija fizioterapije u Pakracu.

U ugodnom radnom i prijateljskom okruženju potvrđena je višegodišnja uspješna suradnja fizioterapeuta iz BiH i Hrvatske.

Prezentirani radovi nastavnika i asistenata ZVU-a Zagreb:

- ▶ M. Telebuh, I. Vidatić i G. Grozdek Čovčić: *Fizioterapijska procjena i fizioterapijska intervencija kod osoba s Friedreichovom ataksijom*
- ▶ G. Grozdek Čovčić, D. Hunjek i M. Telebuh: *Usporedbe učinkovitosti Bobath koncepta i klasičnog fizioterapijskog pristupa na neovisno funkcioniranje osoba nakon moždanog udara*
- ▶ D. Babojelić, Lj. Vrcić Kiseljak i M. Jurajić: *Utjecaj elektrostimulacije i vježbi jačanja mišića dna zdjelice na smanjenje simptoma stres inkontinencije*
- ▶ M. Čipan, M. Telebuh i G. Grozdek Čovčić: *Analiza učinaka Bobath tretmana i klasičnog fizijatrijskog tretmana na balans i neovisnost funkcioniranja bolesnika nakon moždanog udara*
- ▶ M. Vončina, S. Almaši, H. Matić i M. Telebuh: *Neurofacilitacijski pristupi u tretmanu problema gornjih ekstremiteta nakon cerebrovaskularnog inzulta – prikaz slučaja. (I.C) □*

STUDIJ RADNE TERAPIJE

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI

- ▶ Od 15. do 19. lipnja 2016. u gradiću Galway u Irskoj održan je veliki europski kongres COTEC-ENOTHE na kojem je predstavljen i rad sa studija radne terapije Zdravstvenog veleučilišta „Using Kawa Model to Access Everyday Experience of Children and Adolescents at Oncology Ward” autorica Ivane Slavi i Andreje Bartolac. Rad je izazvao veliko zanimanje sudionika jer je prvi u svijetu koji ovaj model povezuje s onkološkim bolesnicima, a predstavila ga je kolegica Ivana Slavi. Na kongresu su izlagale i vanjske suradnice Katedre za radnu terapiju: Ivana Klepo, Saša Radić, Nikolina Janeković i Andrea Đaić te bivše perspektivne studentice za koje se nadamo da će u bliskoj budućnosti također biti uključene u obrazovanje novih generacija radnih terapeuta: Lea Črček, Marija Jurić, Martina Duh, Ivana Slavi i Barbara Mikšić.

SVJETSKI DAN RADNE TERAPIJE

- ▶ Na Svjetski dan radne terapije 27. listopada u Mlinarskoj je održana Svečana sjednica povodom obilježavanja 30 godina obrazovanja radnih terapeuta na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu. Tom je prigodom dekan Zdravstvenog veleučilišta prof. dr. sc. Krešimir Rotim istaknuo značaj radne terapije u okviru 30 godina djelovanja pri Zdravstvenom veleučilištu te je okupljenima čestitao Svjetski dan radne terapije. Skupu se obratila i voditeljica Strukovnog razreda za djelatnost radne terapije Hrvatske komore zdravstvenih djelatnika Saša Radić, bacc. therap. occup., te se priključila čestitkama dekana uz isticanje dobre suradnje studija radne terapije Zdravstvenog veleučilišta i Strukovnog razreda za djelatnost radne terapije. Osim kratkog prisjećanja kako su studij i studiranje izgledali nekada te kako izgledaju danas, kroz kratke crtice iz povijesti voditelj studija radne terapije prezentirao je razvoj studija. U sklopu Svečane sjednice dekan Veleučilišta dodijelio je i Zahvalnicu za dugogodišnji predan rad u području obrazovanja radnih terapeuta koju je primila Vjeročka Đopar, prof. Predavanje pod nazivom „Zašto volim radnu terapiju” autora Marine Popić, Ivane Soltić i Valentina Škiljana prikazalo je studij i studiranje iz studentske perspektive. Predavanje Rebecce Vidmar, bacc. therap. occup. pod nazivom „Vještine hvatanja kod djece s višestrukim poteškoćama” prikazalo je rezultate istraživanja provedenog za završni rad uz mentorstvo Tatjane Njegovan Zvonarević, prof. i svesrdnu pomoć Dubravka Jurišića,

ća, bacc. therap. occup. To je predavanje poslužilo kao primjer dobre povezanosti teorije i prakse, u ovom slučaju studijske baze Mali dom u Baštijanovoj ulici. Na kraju Sjednice, kao kruna obilježavanja obljetnice djelovanja studija, promovirana je i prva knjiga u području radne terapije u Hrvatskoj, autorice Andreje Bartolac, bacc. therap. occup., prof. psih., pod nazivom *Procjena okupacija u radnoj terapiji*.

PRVI UDŽBENIK NA HRVATSKOM JEZIKU IZ PODRUČJA STRUKE

- ▶ 27. listopada 2016., uz prigodne riječi recenzentica dr. sc. Claire Sangster Jokić i dr. sc. Mirne Kostović Srzentić, promovirana je knjiga autorice Andreje Bartolac, bacc. therap. occup., prof. psih. *Procjena okupacija u radnoj terapiji*.

Autorica Bartolac prezentirala je kratku povijest nastanka i sadržaja udžbenika, kao i potrebu za publikacijom još udžbenika i istraživanja u području radnoterapijske djelatnosti, posebice u području radne terapije u radu s djecom i osobama starije životne dobi te radne terapije u zajednici.

NASTAVNICI

- ▶ U ožujku je na Katedri za radnu terapiju zaposlena i dr. sc. Claire Aleksandra Sangster Jokić te smo i tako i u znanstvenom i stručnom pogledu unaprijedili kvalitetu nastave na studiju radne terapije. Kolegica je također odlukom Stručnog vijeća postala i članicom Uređivačkog odbora našeg časopisa *JAHŠ*. Svojim strukovnim znanjima zasigurno će pridonijeti poboljšanju kvalitete izvođenja temeljnih strukovnih sadržaja na dobrobit naših studenata i ostalih nastavnika.

AKTIVNOSTI U PROGRAMU ERASMUS

- ▶ U posjetu Studiju radne terapije preko razmjene nastavnog osoblja programa ERASMUS+ u akademskoj godini 2016./2017. bile su u ožujku Lucie Dončevová – s Katedre za radnu terapiju Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta Jan Evangelista Purkyně, Usti nad Labem, Češka, koja je održala predavanje „Ball facilitation for children with respiratory problems and impaired postural functions” te radionicu na istu temu. 24. travnja u sklopu razmjene nastavnog osoblja programa ERASMUS+ s Fakulteta zdravstvenih znanosti Sveučilišta u Ljubljani u posjet Zdravstvenom veleu-

čilištu i studiju radne terapije došle su profesorice s Odjela radne terapije, dr. sc. Alenka Oven, voditeljica Odjela, te mr. sc. Nevenka Gričar, viša predavačica u području senzorne integracije. Održano je predavanje s prvom godinom studija u kojem su gošće prezentirale Odjel, nastavni plan i djelatnosti pri Fakultetu. Također, s drugom i trećom godinom studija održano je predavanje s temom „Razvoj senzorne integracije u dobi djetinjstva”, koje je vodila mr. sc. Gričar, te predavanje dr. sc. Oven s temom „Kreativnost u procesu radne terapije”. U okviru nastavnih obveza održana je i radionica „Iskustvo s različitim senzornim sustavima”. Kolegice su potom posjetile Centar za rehabilitaciju Silver, koji su obišle uz vodstvo našeg vanjskog suradnika, predavača Davora Duića, bacc. therap. occup., te sudjelovale u procesu terapije koja se provodi u okviru senzorne integracije s rehabilitacijskim psom.

SUDJELOVANJE NA KONGRESIMA I KONFERENCIJAMA

- ▶ 3. hrvatski gerontološki i gerijatrijski kongres s međunarodnim sudjelovanjem u Opatiji od 15. do 17. studenoga 2016. bilježi aktivno sudjelovanje kolegica Tatjane Njegovan-Zvonarević, prof., Edine Pulić, prof., Vjeročke Đopar, prof. i dr. sc. Dubravke Šimunović, koje je dalo znakovit doprinos saznanjima na području radnoterapijske profesije.
- ▶ 2. konferencija zdravstvenih profesija održanoj u Opatiji 20. i 21. ožujka ostat će zabilježena po aktivnom sudjelovanju nastavnika i studenta studija radne terapije kroz 12 radova.

SURADNJA S VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

- ▶ Ugovorom o suradnji između Visoke medicinske škole u Prijedoru i Zdravstvenog veleučilišta za potrebe izvođenja nastave na studiju radne terapije angažirana je tijekom 2016. dr. sc. Dubravka Šimunović.

DIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJI RADNE TERAPIJE

- ▶ U travnju 2017. održano je Vijeće studija na kojem je jednoglasno prihvaćen prijedlog Povjerenstva za izradu prijedloga studijskog programa diplomskog specijalističkog stručnog studija radne terapije te je program upućen na daljnju proceduru. U nadi za pozitivnim ishodom, perspektiva dodiplomskog studija radne terapije sigurnim koracima ide ka diplomskoj razini edukacije. (D.Š) □

LIVERPOOL

Na kongresu europske regije „ER-WCPTCongress 2016.”

Na 4. međunarodnom kongresu fizioterapije europske regije koji se održao 11. i 12. studenoga prošle godine u Liverpoolu prezentirana su dostignuća u edukaciji u fizioterapiji, suvremene metode prevencije i rehabilitacije temeljene na znanstvenim dokazima, prilagodba fizioterapijske struke na promjene potreba populacije te fizioterapija u digitalno doba.

U okviru tematske poster sekcije „Istraživanja, obrazovanje i praksa” svojim su radovima sudjelovali nastavnici studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta:

- ▶ D. Kiseljak, V. Filipović i I. Jurak: *Relation between secondary education and academic performance in the first year of undergraduate physiotherapy course*
- ▶ I. Šklempe Kokić, S. Schuster, V. Brumnić, I. Crnković i M. Znika: *Attitudes towards continuous professional development and postgraduate education of Croatian students of physiotherapy*
- ▶ M. Znika, M. Telebuh, O. Naglič, M. Horvat, V. Brumnić, I. Šklempe Kokić i L. Jakuš: *Croatian students of physiotherapy attitudes towards elderly persons.*

Ostvaren je kontinuitet sudjelovanja Zdravstvenog veleučilišta na najvišim europskim skupovima iz područja fizioterapije, započet na 3. međunarodnom kongresu fizioterapije europske regije koji je 2012. godine održan u Beču.

Kongres u Liverpoolu bio je najveći do sada, s više od 1500 sudionika, visokom razinom organizacije i kvalitetnim progresivno i suvremeno usmjerenim sadržajem. □

VUKOVAR

Studenti na Međunarodnom stručnom skupu „Fizioterapija u sportu, rekreaciji i wellnessu”

U Vukovaru se 3. i 4. studenoga prošle godine održao 2. međunarodni znanstveno-stručni skup „Fizioterapija u sportu, rekreaciji i wellnessu” u organizaciji Veleučilišta „Lavoslav Ružička” u Vukovaru. Skup je temama predavanja izazvao velik interes studenata i stoga su uz pomoć Uprave Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu otvaranju skupa i predavanjima prvoga dana nazočili studenti studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta. Na Skupu su se okupili stručnjaci u području medicine, kineziologije i fizioterapije iz Hrvatske i susjednih zemalja regije. Cilj je skupa otvaranje interdisciplinarnе komunikacije na tim područjima u svrhu unaprjeđivanja znanstvenih istraživanja, promjena zdravstvenih politika i slike općeg zdravlja.

Radovi nastavnika izlagani na kongresu u Vukovaru (2016.):

- ▶ I. Šklempke Kokić, S. Schuster, M. Znika i V. Brumnić: *Utjecaj tjelesne aktivnosti i vježbanja na pojavnost preeklampsije*
- ▶ D. Rezo, I. Jurak i O. Rađenović: *Specifične ozljede u košarci te fizioterapijski postupci prevencije i rehabilitacije*
- ▶ A. Matejčić, O. Rađenović i D. Kiseljak: *Kinesiotaping metoda u rehabilitaciji uganuća nožnog zgloba aktivnih nogometaša.* (Studentski zbor) □

KRAPINSKE TOPLICE

Međunarodni dan fizioterapije

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana fizioterapeuta 8. rujna prošle godine u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice održano je predavanje „Fizioterapija u zdravom i aktivnom životu” o važnosti fizioterapije kod

osoba starije životne dobi pod motom „Dodati život godinama”. Predavači su bili Zdravko Maček, dipl. physioth. i Ivančica Toljan, dipl. physioth., vanjski predavači i suradnici Zdravstvenog veleučilišta. Predavanju su bili nazočni ravnateljica Željka Žnidarić, ⇨

univ. spec. oec., fizioterapeuti bolnice, mnogobrojni korisnici fizioterapijskih usluga SBMR-a i drugi gosti. Rasprava nakon predavanja polučila je zaključkom o važnoj ulozi fizioterapije u prevenciji bolesti i ozljeda kroz različite vrste tjelesne aktivnosti starije populacije. Obilježavanju Međunarodnog dana fizioterapeuta prisustvovali su i Mirjana Telebuh, dipl. physioth. i Hrvoje Matić, bacc. physioth., vanjski suradnik Zdravstvenog veleučilišta.

Međunarodni dan fizioterapeuta obilježen je zajednički s pacijentima, djelatnicima, nastavnicima i suradnicima Zdravstvenog veleučilišta na poziv i u organizaciji Kliničkog zavoda za rehabilitaciju i ortopedska pomagala KBC-a Zagreb, Božidarevićeva 11, kroz „Dan otvorenih vrata” sa središnjom temom „Pokretom do zdravlja”. Fizioterapeuti Zavoda kroz edukativno promotivne programe, razgovore i posebno dizajnirane programe terapijskog vježbanja uz metode fizioterapije pokazali su pacijentima, suradnicima i predstavnicima šire zajednice poruku o važnosti fizioterapije u očuvanju zdravlja. Skup su pozdravile v. d. predstojnika Kliničkog zavoda doc. dr. sc. Ida Kovač, prim. dr. med; Rosarija Habuš, bacc. physioth., glavna fizioterapeutkinja Kliničkog zavoda i dr. sc. Snježana Schuster, voditeljica dodiplomskoga stručnog studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu.

Hrvatska komora fizioterapeuta obilježila je Međunarodni dan fizioterapije promocijom fizioterapeutske djelatnosti na Trgu Bana Jelačića u Zagrebu s predsjednikom HKF-a gđom Mirjanom Grubišić, uz mnogobrojne građane, fizioterapeute i studente fizioterapije. (I.C) □

dr. sc. SNJEŽANA ČUKLJEK

Povezanost prethodne izobrazbe i stavova studenata studija sestrinstva o sestrinstvu kao profesiji

Snježana Čukljek viša je predavačica na Katedri za zdravstvenu njegu Zdravstvenog veleučilišta. Na studiju sestrinstva Više medicinske škole Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je 1997. godine, a 2002. godine završava razlikovni studij pri Zdravstvenom veleučilištu te stječe naziv prvostupnice sestrinstva. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, smjer rehabilitacija, završava 2005. Doktorski rad na temu „Povezanost prethodne izobrazbe i stavova studenata studija sestrinstva o sestrinstvu kao profesiji”, izrađen pod mentorstvom prof. dr. sc. Vesne Jureša, obranila je 14. prosinca 2016. i stekla naziv doktorice znanosti iz znanstvenog područja Biomedicina i zdravstvo, znanstvenog polja Kliničke medicinske znanosti, znanstvene grane Sestrinstvo.

Cilj istraživanja bio je utvrditi stavove studenata redovitog i izvanrednog studija sestrinstva Zdravstvenog veleučilišta o sestrinstvu kao profesiji te promjene stavova tijekom prvostupničkog studija.

Ispitanici su bili studenti studija sestrinstva Zdravstvenog veleučilišta, upisani na prvu godinu studija u akademskoj godini 2012./2013., koji su na trećoj godini studija obuhvaćeni istraživanjem u akademskoj godini 2014./2015. Istraživanje je provedeno kao prospektivna studija, u dva razdoblja, na početku i na kraju studiranja ispitanika. Na prvoj godini studija upitnik je ispunilo 115 studenata redovitog studija te 151 student izvanrednog studija. Isti studenti ispitanici sudjelovali su u drugoj fazi istraživanja u zadnjem semestru na trećoj godini studija. Istraživanje je uključivalo ispunjavanje *Upitnika o stavovima prema sestrinstvu (Nursing image questionnaire-NIQ-7)*. Za potrebe istraživanja provedena je kulturološka adaptacija te validacija instrumenta koji su izradile Toth i suradnice

1998. godine. U *Upitnik* su uključeni i demografski podatci (spol, dob, stručna sprema, mjesto zaposlenja, godine radnog iskustva i bračni status).

Analizom rezultata na česticama upitnika utvrđene su promjene u stavovima tijekom studija kod obje skupine ispitanika te razlike između dvije skupine ispitanika. Složenom analizom varijance utvrđeno je da su stavovi redovitih studenata u odnosu na uloge, zadaće i karakteristike medicinskih sestara u trećoj godini studija pozitivniji u odnosu na prvu godinu, za razliku od izvanrednih studenata, koji u trećoj godini studija imaju negativnije stavove. Redoviti studenti daju više procjene i u odnosu na profesionalizam, stavovi o stereotipijama u odnosu na medicinske sestre statistički se značajno mijenjaju u pozitivnom smjeru u obje skupine ispitanika pri kraju studija. Skupine se statistički ne razlikuju u prosječnom rezultatu tijekom prve godine studija, ali u obje je utvrđen pozitivan rast, nešto viši u redovitim u odnosu na izvanredne studente na kraju studija.

Provedenim istraživanjem je utvrđeno da formalna edukacija utječe na promjene stavova tijekom studija i formiranje profesionalnih stavova te da se stavovi studenata redovitog i izvanrednog studija sestrinstva o sestrinstvu kao profesiji razlikuju na početku i na kraju studija.

Provedeno istraživanje omogućilo stjecanje uvida u stavove o sestrinstvu, profesionalnim ulogama, zadaćama i karakteristikama, vrijednostima i socijalnim stereotipijama o sestrinstvu. Rezultati istraživanja omogućuju unaprjeđenje sadržaja studijskih programa studija sestrinstva u svrhu daljnjeg razvoja profesije. Validacija instrumenta *Nursing image questionnaire-NIQ-7* omogućuje usporedbu stavova s prethodnim istraživanjima te provedbu daljnjih istraživanja. □

NA KATEDRI ZA KINEZIOLOGIJU: IVAN JURAK

„Utjecaj mase školske torbe na težište tijela i posturu učenika prvih i petih razreda osnovne škole”

Magistarski rad pri Almi Mater Europaea – European Centre Maribor, na studiju zdravstvenih znanosti s temom „Utjecaj mase školske torbe na težište tijela i posturu učenika prvih i petih razreda osnovne škole” 7. travnja ove godine obranio je Ivan Jurak. Rad je obranjen pred stručnom komisijom koju su sačinjavali doc. dr. Vesna Filipović – mentorica, viši predavač mag. Tomaž Klojčnik – predsjednik komisije, viši predavač mag. Mladen Herc – član komisije.

Utjecaj mase školske torbe na težište tijela i posturu učenika prvih i petih razreda osnovne škole

Školske torbe bitan su dio školske opreme svakog djeteta i djeca ih gotovo svakodnevno nose te opterećuju svoje tijelo. Cilj rada bio je analizirati koliko masa školske torbe utječe na težište tijela i posturu učenika te kroz longitudinalnu analizu usporediti rezultate iz dvije vremenske točke, iz prvog i iz petog razreda osnovne škole iste generacije ispitanika.

Na uzorku od 60 djece, longitudinalno kroz dvije točke mjerenja, podatci su prikupljeni antropometrijskim i kinematičkim metodama. Prvo mjerenje provedeno je 2012. godine u dobi od sedam godina (prvi razred), a drugo je mjerenje provedeno u 2016. godini u dobi od 11 godina (peti razred). U obje točke mjerenja upotrijebljena je prosječno teška školska torba za djecu prvog odnosno petog razreda.

Promjena težišta mjerena je s pomoću računalnog programa SkillSpector, a posturalna adaptacija s pomoću računalnog programa Kinovea. Prikupljeni po-

datci analizirani su odgovarajućim parametrijskim metodama analize.

Analiza rezultata pokazala je kako se u obje vremenske točke težište tijela pomaknulo prema naprijed i prema dolje kao odgovor na postero-superiorno opterećenje školskom torbom. Također, pod utjecajem opterećenja školskom torbom, došlo je do smanjenja varijable KV, kraniovertebralnog kuta i do povećanja varijable KC, kraniocervikalnog kuta, što je indikativno za protrakcijsku posturu.

Uspoređujući promjenu težišta tijela između iste djece u prvom i petom razredu nisu pronađene znatne razlike u anteriornoj promjeni težišta, kao ni u cervikalnim kutovima, no utvrđena je znatna razlika u promjeni težišta tijela prema dolje uslijed nošenja školske torbe između rezultata u prvom i u petom razredu. Starija djeca imala su manji inferiorni pomak težišta. Budući da spuštanje težišta tijela ima stabilizacijsku ulogu, manji inferiorni pomak težišta tijela upućuje na manju potrebu za stabilizacijom posture, a to je moguće objasniti boljom posturalnom kontrolom te povoljnijim djelovanjem biomehaničke adaptacije tijela na posturalnu stabilnost u starijoj dobi.

Ovaj se rad koncentrira isključivo na biomehniku nošenja školske torbe. Kako bismo dobili jasan odgovor o mogućoj štetnosti školskih torbi na zdravlje djece potrebno je precizno objasniti biomehanički i funkcionalni mehanizam kako školska torba utječe na posturalnu adaptaciju cijelog djetetova tijela.

Unatoč tome, budući da ljudska tijela nisu samo stroj koji se može svesti na čiste mehaničke komponente, u budućim istraživanjima posebno treba voditi računa o neuromotoričkom razvoju djeteta, kako bismo dobili jasniju sliku o tome kako školske torbe utječu na posturalnu adaptaciju djece. □

dr. sc. MIRNA KOSTOVIĆ SRZENTIĆ

„Sjećam se u dijelovima i s prekidima jer sam povremeno gubila svijest”

✍ RAZGOVOR VODILA: Zrinka Pukljak Iričanin

Nametnuti agresorski rat nanio je hrvatskome narodu velika zla, uništio brojne živote, ostavio mnoge osobe s invaliditetom, s traumama te načinio velike materijalne štete. Među raketiranim gradovima bio je i Grad Zagreb 2. i 3. svibnja 1995. Jedna od teško ranjenih osoba u tim napadima bila je i današnja nastavnica Zdravstvenoga veleučilišta, dr. sc. Mirna Kostović Srzentić, koja je o tom događaju prvi put javno govorila ove godine u Memorijalnom centru raketiranja Zagreba 1991./1995. u Petrićevoj ulici.

Često pojedinci i danas nerado govore o svojim ranjavanjima, traumama. Tako su i među potresnijim danima u povijesti grada Zagreba bili dani 2. i 3. svibnja 1995. kad je srpski agresor, ne birajući ciljeve, raketirao samo središte metropole. Dan ranije, 1. svibnja, u vojno-redarstvenoj operaciji Bljesak Hrvatska vojska i specijalna policija Republike Hrvatske oslobodile su okupirana područja zapadne Slavonije. U svojoj nemoci, srpski je agresor 2. i 3. svibnja 1995. u osvetničkom napadu raketirao samo središte Zagreba, prostor bez vojnih ciljeva, pun civilnih i za život vitalnih objekata – dječju bolnicu u Klaićevoj ulici, Hrvatsko narodno kazalište, školu u Križanićevoj ulici, raskrižje Draškovićeve i Vlaške ulice te Strossmayerov trg. Koristili su raketni sustav Orkan M-87, specifičan po kasetnom punjenju, tzv. zvončićima – malim bombama punjenima čeličnim ⇨

kuglicama koje se raspršuju tako da imaju veliku moć ozljeđivanja i ubijanja ljudi na otvorenom prostoru. U ta dva dana u napadima na Zagreb poginulo je sedam, a ranjeno 205 civila, od čega 49 teško. Raketiranje je zapovjedio Milan Martić, predsjednik nepriznate tzv. Republike Srpske krajine, te ga je za taj ratni zločin protiv civila kasnije haški sud osudio na 35 godina zatvora.

Donirala kožnu jaknu s vidljivim tragovima gelera

Jedna od teško ranjenih osoba u tim napadima bila je i današnja nastavnica Zdravstvenoga veleučilišta, dr. sc. Mirna Kostović Srzentić. Mirna je o događajima i svojem ranjavanju 3. svibnja 1995. po prvi put javno govorila ove godine, prigodom obilježavanja 22. godišnjice tog zločinačkog čina, u Memorijalnom centru raketiranja Zagreba 1991./1995. u Petrićevoj ulici. Tom prigodom Muzeju grada Zagreba donirala je kožnu jaknu koju je nosila tijekom napada, na kojoj su vidljivi tragovi gelera koji su je ozlijedili. U svjedočenju u Memorijalnim centru Mirna je iznijela niz sjećanja na te dane u Zagrebu. U to je vrijeme bila studentica na drugoj godini psihologije i dan prije svojeg ranjavanja vijest o padanju „zvončića” po križanju Draškovićeve i Vlaške dočekala je na fakultetu. Njezin otac, akademik Ivica Kostović, u to je vrijeme bio potpredsjednik Vlade i član Vijeća obrane i nacionalne sigurnosti te je sudjelovao na pregovorima u Pakracu i Okučanima, gdje je pobunjenicima nudio mirno rješenje.

I danas ima u tijelu petnaestak gelera

Prisjećajući se, dr. Kostović Srzentić navodi da je 3. svibnja bio sunčan dan i baš zato je, umjesto da, kao i obično, putuje tramvajem, odlučila prošetati do fakulteta. Kad je na Mažuranićevu trgu u svojoj blizini čula praskove, znala je o čemu je riječ, jer je popodne dana ranije provela s obitelji slušajući vijesti i informacije o karakteristikama kasetnih bombi – zvončića. Pokušala se skloniti u Obrtničkom domu, ali je u jednom trenutku pogođena s leđa. U tom je napadu zadobila višestruke ozljede obje ruke, leđa i trbušne šupljine, te je tri puta operirana, između ostaloga i zbog peritonitisa i vađenja gelera iz ruku. U različitim dijelovima tijela i danas ima petnaestak gelera.

Shvatila da je pogođena i sama bolnica

„Svega što je uslijedilo nakon što sam pogođena sjećam se u dijelovima i s prekidima, jer sam povremeno

gubila svijest”, navodi dr. Kostović Srzentić. „Zahvaljujući prisebnosti prolaznika, relativno su me brzo kombijem koji je slučajno naišao prebacili u bolnicu u Klaićevoj. Ni danas ne znam po čemu, ali sjećam se da sam, usprkos intenzivnoj boli i jakom krvarenju, ubrzo shvatila da je pogođena i sama bolnica.”

Zanimljivo je da je ove godine sasvim slučajno preko kolege s posla upoznala medicinskog tehničara koji je tog svibnja 1995. bio uz nju u bolnici u Klaićevoj. Iako je od tada prošlo mnogo vremena, u zajedničkom razgovoru zaključili su da im se sjećanja i detalji koji se odnose na ono što se događalo u bolnici u trenutku napada zapravo jako podudaraju. O požrtvovnosti i kvaliteti njege medicinskog osoblja u ratnim uvjetima priča s osobitom zahvalnošću. „Hvala dr. Željku Miliću, koji me vrlo sabrano i mirno dva dana operirao. Hvala medicinskoj sestri koja je, kad su mi rendgenom slikali cijelo tijelo, stala iza mene i držala me, bez zadržke i bojazni zbog toga što je time i sama bila zračena.”

U bolnici saznala za smrt studenta

O izvanrednosti i složenosti cijele situacije u kojoj se našla dr. Kostović Srzentić govori i to što je spletom okolnosti, kao 20-godišnjakinja, tjednima ležala na odjelu dječje intenzivne njege. „Sve mi se pobrkalo, tako da sam medicinske sestre počela zvati ‚teta’ iako su neke od njih zapravo bile moje dobi.” Nakon ranjavanja i tijekom oporavka teme o besmislu rata i ugrožavanja drugih ljudskih bića neko su vrijeme dominirale pred temama uobičajenima za osobe njezine dobi. Kao najbolnijeg u cijelom procesu sjeća se trenutka kada joj je otac, nešto više od mjesec dana nakon ranjavanja, priopćio kako je preminuo Luka Skračić, mladić kojeg nikad nije upoznala, ali s kojim je imala mnogo sličnosti. Bio je samo godinu dana mlađi i student filmske režije. Podlegao je ranama od granatiranja. Tada je shvatila koliko je i sama bila blizu da izgubi život. Luka je pogođen također na Mažuranićevu trgu, ispred Akademije dramskih umjetnosti, na putu za nastavu. No uz veliku podršku obitelji i prijatelja Mirna se polako, ali uspješno ipak vratila studiju te su i ona i njezina obitelj, koja je sve to intenzivno proživljavala, nastavili normalno živjeti. „Tek kad sam i sama postala majkom dvoje djece mogla sam do kraja shvatiti kroz što su prilikom mojeg ranjavanja prolazili moji roditelji”, ističe dr. Kostović Srzentić. Danas napominje kako je svjesna da je, s obzirom na sve što se tih dana događalo u Zagrebu, zapravo imala i malo sreće. U bogat i ispunjen život dr. Kostović Srzentić vratila je, kako sama kaže, spremnost da oprost i činjenica da usprkos svemu što je prošla nikada nikoga ni zbog čega nije mrzila. □

EVA BUCHELOVÁ SA SVEUČILIŠTA
JAN EVANGELISTA PURKYNĚ

Osnova se nadograđuje znanjem o medicinskoj rehabilitaciji i fizioterapiji

RAZGOVOR VODILA: **Ivana Crnković**

U okviru programa Erasmus u srijedu 8. ožujka na Zdravstvenom veleučilištu Zagreb održano je gostujuće predavanje s demonstracijom na temu „Acral coactivation therapy” koje je prezentirala Eva Buchtelová, Ph. D. sa studija fizioterapije Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta Jan Evangelista Purkyně, Ústí nad Labem, Republika Češka. Predavanje su slušali studenti druge i treće godine redovnoga dodiplomskog stručnog studija fizioterapije. Profesoric Eva Buchtelová u sklopu Erasmusova gostovanja imala je organiziran i obilazak kliničkih radilišta u Kliničkom bolničkom centru Sestre milosrdnice te upoznavanje i razmjenu iskustava s nastavnicima studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta Zagreb.

? Kakvo je Vaše osobno iskustvo s programom Erasmus+?

– U periodu između 6. i 9. ožujka 2017. posjetila sam Zdravstveno veleučilište u Zagrebu u okviru programa Erasmus+. Kolege s Veleučilišta prijateljski su me dočekali i bili su mi velika inspiracija. Tijekom boravka razmijenili smo mnogo profesionalnih informacija i iskustva.

? Kako je tekao Vaš profesionalni razvoj u fizioterapiji?

– Moje je područje specijalizacije fizioterapija u traumatologiji, ortopediji i sportskim tečajevima. Držim nastavu iz kolegija Dijagnoza i terapija funkcionalnih poremećaja: tijek muskuloskeletalne medicine, Spiraldynamik, Brunkow, terapija Acral coactivation, proprioceptivna neuromuskularna facilitacija, metoda Feldenkrais, SM SYSTEM – funkcionalna stabilizacija i mobilizacija kralježnice prema dr. Smišeku, Kinesio Taping, koncept ProprioFoot, rehabilitacijska obuka, funkcionalna sportska terapija i refleksoterapija.

? Kakva je edukacija fizioterapeuta u Češkoj?

Fizioterapeuti se u Češkoj obrazuju na preddiplomskoj i diplomskoj razini. Diplomirani fizioterapeut ima široko profesionalno znanje o teorijskim i kliničkim medicinskim disciplinama. Medicinska osnova nadograđuje se znanjem o medicinskoj rehabilitaciji i fizioterapiji. Diplomirani fizioterapeut sposoban je samostalno odabrati i provesti fizioterapijske postupke. Profesionalni profil diplomiranog fizioterapeuta karakterizira sposobnost primjene stečenih znanja i vještina prema specifičnim potrebama pacijenta. Stjecanje potrebnih sposobnosti studenti usvajaju kroz poznavanje anatomije, fiziologije, kineziologije te ⇨

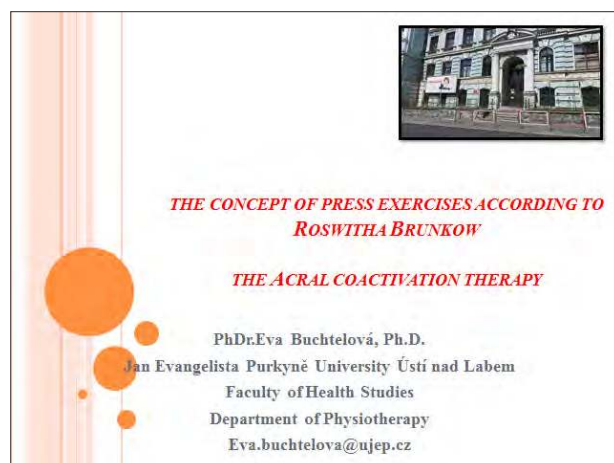

znanja i vještina iz metoda ispitivanja u fizioterapiji, rehabilitacijskog liječenja u internoj medicini, kirurgiji, traumatologiji, ortopediji, pedijatriji, ginekologiji i porodništvu te neurologiji.

Znanje psihologije i psihijatrije također je važno. Studij obuhvaća i učenje stranih jezika. Diplomirani fizioterapeut ima priliku raditi u državnim i privatnim zdravstvenim ustanovama. To su rehabilitacijske klinike, centri za rehabilitaciju, toplice, centri za liječenje boli te društvene ustanove za djecu i starije osobe. Studij priprema studente za praksu u specijaliziranim rehabilitacijskim centrima, centrima za liječenje boli, u toplicama i lječilištima te također omogućuje stjecanje osnovnih stručnih znanja koje zahtijeva profesija fizioterapeuta. Nastava se prvenstveno usredotočuje na dijagnoze poremećaja funkcije mišićno-koštanog sustava i njihovo složeno liječenje unutar fizioterapije. Uz temeljitu teorijsku obuku, velik naglasak stavlja se na praktičnu nastavu koja se provodi u obliku praktičnih vježbi u kabinetima tijekom kliničke prakse i stažiranja na kliničkim bazama.

? Koja je poruka studentima, zapravo čitateljima?

– Nadam se da ćemo izgraditi suradnju i da ću moći ugostiti svoje kolege iz Zagreba na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta Jan Evangelista Purkyně, Ústí nad Labem. □

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE ZA STUDENTE ZDRAVSTVENOGA VELEUČILIŠTA

Pomaže se osobi da dostigne maksimalno moguće ispunjenje i življenje svojih potencijala

✍️ PRIPREMILA: **Ivana Jasić, studij sestrinstva, 3. godina**

Psihološko savjetovanište Zdravstvenog veleučilišta u području psihološkog i akademskog savjetovanja ima za svrhu biti orijentir pri utvrđivanju studentskih potreba, organizaciji savjetovanišnih službi te izboru prikladnih intervencijskih postupaka. U *Vodiču za savjetovanje u području psihološkoga savjetovanja studenata* Filozofskog fakulteta 2009. godine prikazani su rezultati istraživanja studentskih poteškoća i potreba za pojedinim oblicima psihološke podrške. Dobiveni rezultati govore kako se većina ispitanih studenata Sveučilišta u Zagrebu suočava s blažim smetnjama u obliku napetosti i tjeskobe, a oko jedne četvrtine studenata pati od dugotrajnih psihičkih problema. U drugom dijelu *Vodiča* date su konkretne upute i informacije o intervencijskim pristupima koje valja primjenjivati u studentskim savjetovaništima.

Na savjetovanjima s radionicama Zdravstvenog veleučilišta može se slušati i razgovarati o određenim psihološkim temama, koje znatno mogu pridonijeti povećanju kvalitete života, budući da nove informacije i međusobno dijeljenje iskustava često donose neke nove uvide. Dugogodišnja voditeljica Savjetovaništa Olivera Petrak viša je predavačica, profesorica psihologije i voditeljica kolegija Metode istraživanja u fizioterapiji, Osnove istraživanja i statistika, Gerontologija i Odabrane teme iz psihologije. Uže su joj područje stručnog i znanstvenog interesa psihološke i socijalne odrednice starenja te govornje.

Savjetovatelji imaju bogato iskustvo u savjetovanju uživo te telefonom i e-poštom, kao i u vođenju psihoedukativnih radionica. Prof. psihologije Olivera Petrak ujedno je i članica Hrvatske psihološke komore, Društva psihologa grada Zagreba i Zagrebačke županije te Sekcije za zdravstvenu psihologiju Hrvatskog psihološkog društva.

Uredništvo Glasnika odlučilo je saznati na koji način funkcionira Savjetovanište Zdravstvenog veleučilišta kada su posrijedi problemi studenata i kako nude svoju neupitnu pomoć te daju podršku. Uz ostalo, saznamo koje su njihove zadaće, želje i postignuća u radu, uz sve poštovanje diskrecije, različitosti i privatnosti svakog studenta. ⇨

? Kako je zaživjelo samo Savjetovališta u okrilju Zdravstvenog veleučilišta? Koliko već kontinuirano djeluje?

PROF. PETRAK: Psihološko savjetovališta za studente Zdravstvenog veleučilišta (dalje u tekstu: Savjetovališta) osnovano je 8. veljače 2011. godine u okviru Katedre za zdravstvenu psihologiju. Na pokretanje njegova rada ponukali su nas sami studenti obraćajući nam se kao nastavnica psiholoških sadržaja te tražeći pomoć i savjete za svoje probleme. U to vrijeme osnivala su se savjetovališta i na drugim visokoškolskim ustanovama pa je to bio i dodatni poticaj. Osnivanju Savjetovališta prethodilo je istraživanje koje je pokazalo da postoje potrebe i zainteresiranost naših studenata za razne oblike psihološke podrške.

? Koji su suradnici uključeni u rad Savjetovališta na Veleučilištu?

PROF. PETRAK: U radu Savjetovališta od osnutka do danas sudjeluju psiholozi Janko Babić, Andreja Bartolac, Morana Bilić, Mirna Kostović Srzentić, Lada Perković, Olivera Petrak, Zrinka Pukljak Iričanin, Melita Rukavina i Iva Takšić. Njihov je rad u potpunosti volonterski.

? Obnašate li svoju funkciju savjetovatelja izvan institucije Veleučilišta? Upućujete li korisnike Savjetovališta u druge centre grada Zagreba?

PROF. PETRAK: Psihološkim savjetovanjem bavimo se uključivo u našem Savjetovalištu. Savjetovanje zahtijeva podrobnu pripremu, ono ne predstavlja samo jedan sat razgovora tjedno s pojedinim klijentom, već mu prethode vremenski mnogo zahtjevnije pripreme. Stoga, uz nastavna opterećenja koja imamo, ne ostaje baš dovoljno vremena za bavljenje ovom aktivnošću izvan naše institucije.

Rad u našem savjetovalištu prvenstveno je usmjeren na psihološko savjetovanje, a manje na psihoterapiju. Potrebno je razlikovati ta dva procesa, iako ih nije uvijek moguće jasno razgraničiti jer se savjetovanje i psihoterapija isprepliću. Savjetovanje ima za cilj pomoći klijentu da nauči nove vještine koje će mu omogućiti da se suočava s novim životnim situacijama i prilagođava im se. Na taj se način pomaže osobi da dostigne maksimalno moguće ispunjenje i življenje svojih potencijala te da postane u potpunosti funkcionalna osoba. Psihoterapija može biti više usmjerena na analizu osobnih problema nego na brzo rješavanje aktualne životne situacije, radi se na promjeni osobnosti te se kao takva psihoterapija obično odvija kroz duži period. Kad procijenimo da student ima problema koji prelaze naše kapacitete, upućujemo ga u druge institucije. Pri-

mjerice, studente s poremećajima hranjenja (anoreksija, bulimija) koji su nam se do sada javili upućivali smo u Centar BEA koji je specijalizirani za takve poremećaje, čije je tretiranje vrlo složeno i dugotrajno.

? Mnogo je profesora savjetovatelja koji nude pomoć i podršku studentima Veleučilišta u sklopu Savjetovališta. Na koji se način određeni profesor dodjeljuje pojedinom studentu? Kako doći do vas?

PROF. PETRAK: Za individualno savjetovanje studenti se javljaju na adresu e-pošte savjetovaliste@zvu.hr, a voditeljica Savjetovališta dodjeljuje im savjetovatelja kojeg student trenutno nema ili ubuduće neće imati u nastavi. Na taj se način izbjegava preklapanje nastavničke i savjetničke uloge, što ima za svrhu zaštitu objiju strana u procesu. Vrijeme proteklo od prijave studenta do dogovaranja termina traje najviše tjedan dana. Savjetovanje se u pravilu odvija jednom tjedno, a traje najčešće dva ili tri susreta, no ponekad i znatno duže, ovisno o prirodi problema zbog kojeg se osoba javlja. Važno je napomenuti da je povjerljivost u potpunosti zajamčena, osim ako savjetnik procijeni da je osoba koja se javila u Savjetovališta ili njoj bliska osoba u životnoj opasnosti. U tom slučaju očuvanje ljudskog života postaje prioritet.

? Početak studiranja i sve promjene koje sa sobom nose mogu za neke studente predstavljati osjetljivo razdoblje. Koliki je trenutno broj studenata u registru Zdravstvenog veleučilišta? Na koje sve načine pomažete studentima u Savjetovalištu te koja je vaša najučinkovitija terapijska metoda?

PROF. PETRAK: Aktivnosti su Savjetovališta individualno psihološko savjetovanje te periodične radionice u svrhu poboljšanja određenih vještina. Za individualno savjetovanje javljaju nam se studenti svih studija, kako redovni tako i izvanredni, a najviše nam se studenata javlja s druge godine studija. To nas ne iznenađuje, jer je i naše inicijalno istraživanje pokazalo da redovni studenti na drugoj godini studija imaju znatno više problema od ostalih studijskih godina.

Individualno savjetovanje odvija se po principima kognitivno-bihevioralnog pristupa, pogodnog za širok raspon različitih problema, npr. problemi u učenju, problemi u odnosima s drugima, anksiozni poremećaji, poremećaji raspoloženja, visoka razina stresa itd. Razgovorom se postižu ciljevi kao što su emocionalno rasterećenje klijenta, bolje razumijevanje vlastitih problema, pomoć u njihovu rješavanju, informiranje i psihoedukacija, usvajanje različitih načina suočavanja sa stresom itd.

? Kada postaje presudno da vam se studenti obrate za pomoć? Koje su najčešće poteškoće kroz koje prolaze sumirane skupine studenata?

PROF. PETRAK: Ljudi se najčešće obraćaju za pomoć kada ih njihove poteškoće počinju ozbiljno ometati u svakodnevnom funkcioniranju te uobičajeni postupci kompenzacije više nisu dovoljni da održe svakodnevni ritam aktivnosti. Određeni broj studenata javlja se u situaciji suočavanja s akutnim visokostresnim događajem, dok se većina javlja nakon što su svoje poteškoće „vukli” mjesecima ili čak godinama te sada one uz nove obveze povezane sa studiranjem prerastaju ili iscrpljuju uobičajene resurse. Situacija preopterećenja sve se češće sreće kako kod zaposlenih osoba tako i kod studenata, a posebice kod onih koji imaju višestruke uloge. Tako na izvanrednim i specijalističkim studijima imamo velik postotak studentica koje su zaposlene, imaju obitelj, podižu djecu, k tome i skrbe o ostarjelim roditeljima, poneke prolaze kroz razvod braka, poteškoće na poslu i slično.

Problemi zbog kojih se studenti javljaju u Savjetovalište vrlo su širokog spektra: prevladavaju anksiozni poremećaji (napadaji panike, tjeskoba, socijalna anksioznost itd.), a pojavljuju se i zlostavljanje u obitelji, kao i drugi obiteljski problemi. Osim toga, dolaze i zbog poremećaja hranjenja, poteškoća s učenjem, gutitaka i drugih traumatskih događaja, krize identiteta, nedoumica oko nastavka studija, disleksije ili kako bi zatražili savjet za nekog drugog itd. Nažalost, određeni broj prijavljenih studenata ima poteškoće koje nadilaze mogućnosti psihološkog savjetovanja te ih upućujemo drugamo, ovisno o tipu problema.

? Osim individualnih savjetovanja, postoji li mogućnost odziva grupno pripremljenim edukativnim radionicama za sve studente koji žele znati više? Koja vam je polazna osnova za organiziranje određenih aktivnosti?

PROF. PETRAK: Osim individualnog savjetovanja, povremeno organiziramo radionice na temu poboljšanja prezentiranja i usmenog izlaganja, za koju su studenti bili vrlo zainteresirani. Osim toga, organizirali smo i radionicu u svrhu poboljšanja vještine učenja, tj. bolje pripreme za ispit. Takve će se radionice periodično ponavljati, a ovim putem pozivamo studente da nam na e-poštom jave svoje želje i potrebe za nekim drugim specifičnim radionicama.

? Postoje li novija istraživanja koja potkrepljuju rezultat vašeg rada u sklopu Savjetovališta?

Iskustvo studentice

„Znate onaj period života kad vam se čini da ste dotaknuli samo dno i nemate snage popeti se nazad. Takvu vrstu dna dotakla sam prošle godine u rujnu, problemi sa svih strana, a ja više nemam snage boriti se s njima. Neko sam vrijeme čak i konzumirala tablete za smirenje, ali to nije riješilo moje probleme. Na stranici ZVU-a našla sam rubriku za besplatno savjetovanje studenata ZVU-a. Odmah sam poslala upit i u kratkom roku bio mi je dodijeljen terapeut, odnosno terapeutica, gospođa Olivera Petrak. Susreti su se odvijali svaki tjedan prema dogovoru, a prije svakog susreta morala sam napraviti digresiju od prethodnog do današnjeg susreta. I mogu vam reći da sam svakim danom bivala sve bolje i bolje. Iz teške depresije u vrlo sam se kratkom vremenu dignula na noge. Naravno, bilo je tu suza i puno potrošenih maramica, ali sve je to imalo vrlo pozitivan učinak na mene. Kroz razgovor me gospođa Petrak vodila do same srži mojeg problema i počele smo raditi na njegovoj korekciji. Ja sam radila, a ona me usmjeravala. Dugotrajan je to proces, ali čim prije krenete, prije će biti promjena. Dobivala sam zadaće i mnoštvo vježbi koje sam svakodnevno morala raditi, a koje su mi pomogle da sada već samostalno uvidim problem kada se pojavi i znam se suočiti s njim na ispravan način. U periodu kada se nismo vidjele bile smo u kontaktu putem e-pošte, slala sam joj zadaće i pisala o svemu što mi se događalo tijekom tog perioda, a ticalo se mojeg problema. Samo mogu reći da je ta odluka o posjetu terapeutu promijenila moje poglede na vlastiti život i dugoročno povećala kvalitetu života. Kada vas zapadnu problemi i ne znate kako se boriti s njima, smatram da je općenito dobro imati nekoga tako stručnog kome se možete obratiti i povjeriti i koji će vas znati usmjeriti na pravi put. Velika hvala gospođi Oliveri Petrak i od sveg srca moje preporuke!” (podatci u uredništvu)

PROF. PETRAK: Pratimo istraživanja koja se provode u drugim studentskim savjetovalištima u Hrvatskoj jer studentska populacija ima svoje specifične probleme bez obzira na vrstu studija ili mjesto studiranja. Planiramo ponoviti istraživanje potreba i poteškoća naših studenata s određenim vremenskim odmakom u odnosu na početno istraživanje. Naime, i na ovom području postoje trendovi koji su podložni promjenama ovisno o društvenim, ekonomskim, tehnološkim i inim promjenama.

? Za kraj, što biste poručili studentima Zdravstvenog veleučilišta? ⇔

Kutak mudrosti

Veliku snagu ima onaj
tko može prešutjeti
i kada je u pravu.
Ne vjeruj ničemu,
neovisno o tome gdje si to pročitao
ili tko je to rekao,
čak ni ako sam ja to rekao,
ako se ne slaže s tvojom prosudbom
i tvojim zdravim razumom.
(Buddha)

Prije nego što govoriš o drugima,
pitaj se jesu li riječi istinite,
jesu li korisne
i jesu li uopće potrebne.
Onda pogledaj u sunce
i budi sunce.
(nepoznat autor)

Poznatog zen učitelja (**Joshua**) jednom upitaše:
– Činiš li ikad ikakav napor da se poučiš istini?
– Da, činim.
– Kako vježbaš?
– Kada sam gladan jedem, kada sam umoran spavam.
– Tako rade svi. Može li se reći da i oni vježbaju na isti način?
– Ne.
– Zašto ne?
– Jer kad jedu ne jedu, nego misle o raznim drugim stvarima.
Na taj se način uznemire.
Kad spavaju ne spavaju, već sanjaju o tisuću i jednoj stvari.
Po tome oni nisu kao ja.

Mudrost nije rezultat školovanja,
već cjeloživotnog nastojanja da ju se stekne.
(Albert Einstein)

Čovječe, zaviri prvo u sebe sama.
U potrazi za kamenom mudraca
ne moraš putovati u strane zemlje.

(A. Silesius)
Želiš li biti mudar,
nauči razumno pitati,
pozorno slušati,
mirno odgovarati -
i prestani govoriti kad se ništa više nema reći.
(Lavater)

Mudar čovjek s podjednakom mirnoćom
prima pohvale i podnosi uvrede.
(Konfucije)

Poznavati druge je inteligencija;
poznati sebe je prava mudrost.
Kontrola drugih je snaga;
kontrola sebe samog je prava moć.
(Lao Tse)

Što se čovjek dublje zamisli, to se sam sebi čini bezvrednijim.
To je prva lekcija mudrosti.
Budimo smireni, da bismo mogli biti mudri.
Budemo li znali svoje slabosti, to će nam dati snagu.
(Channing)

PROF. PETRAK: Pozivamo studente da nam se slobodno jave u Savjetovalište. Svjesni smo da to za mnoge nije laka odluka, da je odvažuju danima, da se pribojavaju osuđivanja okoline i stigmatizacije. No traženje pomoći zapravo ukazuje na veći stupanj zrelosti osobe i njezino kvalitetnije suočavanje s problemima u odnosu na „guranje problema pod tepih” i *status quo* koji osobi nerijetko otežava postizanje vlastitih ciljeva.

Zahvaljujemo i vama što ste odlučili naš rad približiti studentima i na taj način umanjiti prepreke studenata u korištenju našim uslugama. □

Preporučena literatura Psihološkog savjetovališta:

Za učenje:

Duncalf, B. (1999) *Kako položiti ispit*. Zagreb: Mozaik Knjiga.
Rijavec, M. i Miljković, D. (2004) *Vodič za preživljavanje u školi*. Zagreb: IEP.

O odnosima:

Arambašić, L. (2005) *Gubitak, tugovanje, podrška*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
Miljković, D. (2004) *Ljubav i popratne pojave*. Zagreb: IEP.
Miljković, D. i Rijavec, M. (2001) *Kako postati i ostati (ne)sretni? Psihologija iracionalnih vjerovanja*. Zagreb: IEP.
Miljković, D. i Rijavec, M. (2001) *Razgovori sa zrcalom – psihologija samopouzdanja*. Zagreb: IEP.
Miljković, D. i Rijavec, M. (1999) *Kako se dobro prezentirati?* Zagreb: IEP.
Miljković, D. i Rijavec, M. (2001) *Kako upravljati promjenama?* Zagreb: IEP.
Miljković, D. i Rijavec, M. (2002) *Kako se zauzeti za sebe?* Zagreb: IEP.
Miljković, D. i Rijavec, M. (2002) *U potrazi za čarobnom svjetiljkom – psihologija samomotivacije*. Zagreb: IEP.
Rijavec, M. (2000) *Čuda se ipak događaju – psihologija pozitivnog mišljenja*. Zagreb: IEP.
Rijavec, M. (2004) *Tri puta do otoka sreće – psihologija sreće i dobroga života*. Zagreb: IEP.
Rijavec, M. i Miljković, D. (2001) *Kako rješavati probleme i donositi odluke?* Zagreb: IEP.
Zarevski, P. i Mamula, M. (1998) *Pobijedite sramežljivost*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Za roditelje:

Buljan Flander, B. i Karlović, A. (2004) *Odgajam li dobro svoje dijete?* Zagreb: Marko M. d.o.o.
Juu, J. (2008) *Vaše kompetentno dijete*. Zagreb: Pelago.
Miljković, D. i Rijavec, M. (2004) *Bolje biti vjetar nego list*. Zagreb: IEP.
Rijavec, M., Brdar, I. (1998) *Što učiniti kad dijete dobije lošu ocjenu*. Zagreb: IEP.

Ovisnosti:

Sakoman, S. (2002) *Čiste glave bez cuge i trave*. Zagreb: Sysprint – Priručnici za mlade.
Sakoman, S. (2002) *Obitelj i prevencija ovisnosti*. Zagreb: SysPrint – Priručnici za mlade.

MOJ ŽIVOT U 15 FOTOGRAFIJA

Željela sam život

✍️ PRIPREMILA: **Ivana Jasić, studij sestrinstva, 3. godina**

Katarina Kaljiković trenutačno je studentica treće godine preddiplomskog studija sestrinstva. Predstavnicom je svoje godine i marljivo obavlja sve zadaće u svojoj ulozi već treću godinu za redom. Rođena je u Sisku u veljači 1993. godine i živi u selu Petrovec sa svojim roditeljima. Njezin život u 15 fotografija počinje od 2012. godine u vrijeme polaganja državne mature nakon završetka Ekonomske škole u Sisku. „Jednu sam večer prošla rukom po vratu i na lijevoj strani napipala kvrgu. Rekla sam roditeljima i mislili smo da mi se nešto upalilo ili je masno tkivo. Ipak smo otišli doktorici koja me poslala na biopsiju. Nakon nekog vremena nalazi su pokazali da je riječ o Hodgkinovu limfomu. Uputili smo se u KB Merkur u Zagreb na odjel hematologije. Koliko je dijagnoza ozbiljna shvatila sam tek kada je doktorica rekla da krećem na kemoterapije. Zapravo nismo bili ni svjesni što se zapravo događa – da imam ono što se događa drugima, o čemu nikad nismo ni pomišljali da bi nas moglo zadesiti. Ipak sam oduvijek bila mirna; nisam pila, pušila... U međuvremenu sam upisala studij sestrinstva u Zagrebu, koji sam morala zamrznuti”, govori nam Katarina.

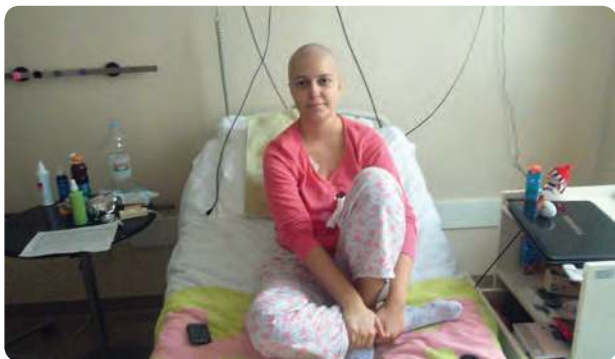

Slika 1. „Primila sam šest ciklusa, točnije 12 kemoterapija, svaka dva tjedna po tri sata primanja. Kosa mi se prorijedila, tko me nije znao možda ne bi ni primijetio moje stanje. Tjedan dana mi je bilo loše; povraćala sam, bilo mi je mučno, dok bi mi tjedan prije kemoterapije bilo dobro. Družila sam se i zabavljala s prijateljima kada sam mogla. S njima sam zaboravila na stvarnost. Nakon terapije, PET/CT u veljači pokazao je da se tumor povukao.”

Katarina u srpnju uviđa da je kvržica malo veća. No zamenaruje takav pokazatelj i smatra da sve umišlja te nastavlja mirno živjeti sljedećih mjesec dana. Da stvar bude gora: „Ostala sam bez najboljeg prijatelja koji je sa 19 godina poginuo u prometnoj nesreći. Ne mogu vam niti opisati tugu i bol”, govori Katarina. Nedugo nakon smrti prijatelja odlazi na bolničku kontrolu, gdje joj nakon dijagnostičkih postupaka ustanovljuju da se tumor ponovno vratio uz mnogo goru prognozu. Tumor se proširio na medijastinum. Katarina govori o uznapredovaloj dijagnozi: „Riječi doktorice da nemamo vremena ni za što osim boriti se stalno su mi prolazile kroz glavu. Nisam mogla vjerovati, fizički sam se tako dobro osjećala i najednom mi kažu takvu dijagnozu. Osjećala sam veliki strah i nemoć. Plakala sam i nisam se mogla smiriti. Mislila sam da ću umrijeti... Bilo mi je 20 godina. Još nisam niti počela živjeti, a već je gotovo? Nikada neću završiti fakultet, raditi, udati se, imati djecu... živjeti! Kao nikada do tada, osjetila sam veliku snagu. Željela sam život!”

Slika 2. „Ispred mene su bile agresivne kemoterapije, svaka tri tjedna po tri dana hospitalizacije. Moja radost na odjelu bila je prijateljica koju sam upoznala, nekoliko godina starija od mene. Bila je vrlo pozitivna osoba i uvijek mi je bilo lakše kada bih otišla u njezinu sobu na druženje. Jako sam je zavoljela. Kosa mi je otpala, to me malo pogodilo, ali nisam previše pokazivala.” ⇨

Slika 3. „Operacijom su mi ugradili port kateter, a drugom mi pak izvadili matične stanice. Sve je to bilo strašno i novo za mene. Vjerujem da ništa ne bih uspjela bez brižnih medicinskih sestara, doktorica, prijatelja te, naravno, mojih roditelja. Razmišljala sam da, s obzirom na to da sam jedinica, koliko mi god bilo teško, zbog njih se moram boriti. Nisam htjela niti zamišljati kako bi im bilo da me nema. Bili su stalno uz mene. Pravili se jaki, iako znam da im je srce pucalo.”

Slika 4. „Došlo je vrijeme za sterilne jedinice i primanje udarne kemoterapije. Nije ugodno biti zatvoren u četiri zida i vidati samo medicinsko osoblje i roditelje s maskama te u zaštitnoj odjeći. Ponekad sam se osjećala kao zatvorenik, jer sam 24 sata bila priključena na infuziju. Koliko sam god pokušavala ostati pozitivna, bilo je trenutaka straha i plača. Kao i do tada sobu sam si uredila heklanim cvjetićima po kojima me sve osoblje znalo.”

Danas sam zdrava

Katarina dobiva odobrenje za odlazak kući nakon vraćenih matičnih stanica. Ispred nje još samo stoji radioterapija u KBC-u Rebro. S obzirom na to da nije imala kose, javnost je bila upoznata s ozbiljnošću njezina stanja. Većina ljudi slala joj je poruke podrške koje su joj mnogo značile u fazi oporavka. No i u teškim trenucima bilo je ljudi koji jednostavno nisu shvaćali njezino stanje i kako se ona osjeća.

Slika 5. „Danas sam zdrava! Nakon dvije zamrznute godine, krenula sam studirati sestrinstvo na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu. Izgubila sam svoju generaciju, no dobro sam se uklopila. Dok sam se liječila, davala sam si snagu tako što sam razmišljala da ću za godinu dana ovamo doći na praksu, što se, hvala Bogu, i dogodilo. Ne mogu vam opisati svoj ponos kada sam na odjel gdje sam proživjela sve navedeno došla u bijeloj uniformi i pomagala drugima. Pacijenti su me zavoljeli jer sam svima pričala svoju priču i davala im nadu i savjete.”

Slika 6. „Prijateljica s kojom sam se družila na odjelu dok sam se liječila upoznala me s drugom. Bila je gotovo mojih godina, spremna za život. Nažalost, nijedna nije preživjela. Nisam mogla vjerovati. No sva ta tuga u meni rađa veliku volju. Moja želja nije prestala, kada završim školovanje velika mi je želja raditi na tom odjelu.”

Slika 7. „Kada mogu, navratim do udruge Krijesnica gdje želim pomoći i onim najmanjima. Dok sam se liječila, stalno sam mislila na njih, ako mogu oni – mogu i ja. Osobi koja se suočila s malignom bolešću ili nekim drugim problemom poručila bih da koliko god bilo teško, ostanite pozitivni i vjerujte. Razmislite o svojim željama i neka vam one budu snaga. Borite se i ne predajte, pa makar mislili da je kraj, no vrijedi, jer ipak nikada ne znamo što nas čeka.”

Slika 8. „Vjerujem da Bog za mene ima veliki plan. Svaki mu dan zahvaljujem na svemu te zahvaljujem Isusu što se proslavio u mojoj bolesti. Iskreno, ni sama ne znam od kuda mi sva ta snaga. Nikada ni s kim nisam pričala o ovome, iako sam nekada osjećala da bi mi dobro došla psihološka pomoć. Ovo što sada čitate prvi je put da iznosim u javnost, a zapravo o tome želim stalno pričati. Ne želim da se zaboravi. Možda nisam doživjela mladost kao moji vršnjaci, no sviđa mi se osoba koja sam danas.”

Slika 9. „Mane, naravno, svatko ima, no svaki dan učimo. Ne znam kakav bih život imala da se sve navedeno nije dogodilo, no mogu reći da sam na ovome zahvalna. Bolest je ojačala moju vjeru i dala mi snagu za svaki novi dan. Strah od ponovne bolesti još uvijek postoji, no zahvaljujući mojim roditeljima, dečku i prijateljima svakog je dana sve manji. Napokon sve sjeda na svoje mjesto, a vjerujem da je moje vrijeme tek počelo – hvala Bogu!”

„Katarinina mala manufaktura”

Katarina aktivno pjeva u crkvenom zboru župe Žažina. Također je članica HKUD-a „Poculica” iz Letovanića te HKUD-a „Radost” iz Sela (slika 10). U sklopu društava sudjeluje na raznim manifestacijama i nastupima po Lijepoj našoj. Uz sve navedene hobije, Katarina stigne i aktivno voditi stranice folklornih društava te župe na Facebooku, „Katarininu zdravu stranicu” (slika 11) i profil „Katarinina mala manufaktura”. Izrađuje čestitke za sve prigode (slika 12), kukiča kape i šalove (slika 13), tenisice i igračke (slika 14), nakit, možemo reći – uglavnom sve (slika 15). Katarina ističe: „Imam još puno ideja koje će se realizirati kada završim studij, tj. kada ću imati više vremena. A najdraže mi je vidjeti kad je netko zadovoljan naručenim proizvodima. To me jako ispunjava i veseli.”

Slika 10. Katarina je članica folklornih umjetničkih društava „Poculica” i „Radost”. ⇔

Slika 11. Katarinina zdrava stranica posvećena je promicanju zdravog i uravnoteženog života. Piše o zdravlju, vitalnosti i sličnim temama, ali se dotiče i duhovnosti. Teme povezane s prehranom posebno su nam drage.

Slika 12. Katarinin kukičani anđeo, samo jedan od mnogobrojnih

Slika 13. Kukičane kape i šalove posebno zamjećuju njezini kolege sa studija, kojima se vrlo sviđa njezin rad.

Slika 14. Kukičane tenisice i igračke – veselje za one najmlađe i njihove roditelje

Slika 15. Katarinu fasciniraju božićni i uskrсни praznici. Vođena instinktom, uvijek si da truda napraviti božanstvene ukrase za sebe i druge. Katarina, neka ti je sa srećom! □

RAZGOVOR – IVAN KVESIĆ,
STUDENT FIZIOTERAPIJE

Ponosan na uspjehe u sportu i studiju

RAZGOVARALA: **Kristina Delaš, studij fizioterapije,
druga godina**

Ivan Kvesić mlada je nada hrvatskog sporta. Privukao je pozornost na karataška borilišta svojim izvrsnim rezultatima. Njegov talent, snaga i želja za uspjehom rezultirali su naslovom prvaka Balkana na prvenstvu održanom u Čačku u ožujku 2017., a onda je početkom travnja briljirao u Dubaiju na Svjetskoj Premier ligi, osvojivši još jedno zlato.

? Uz čestitke za sjajan rezultatski niz, pitanje je kakav je osjećaj nakon posljednjih velikih uspjeha – osvajanja Svjetske Premier lige te naslova balkanskoga prvaka?

KVESIĆ: Sreća i ponos najveći su po završetku same borbe i dok ne primiš medalju oko vrata. Kasnije se odmah postavljaju novi ciljevi, dolaze nova natjecanja i nema se previše vremena za slavlje.

? Zanimaju me tvoji početnički koraci. Što te navelo da kreneš trenirati karate i od koje godine treniraš?

KVESIĆ: Karate sam počeo trenirati sa sedam godina. Stariji brat krenuo je prije mene, on se pronašao u tome, pa sam se i ja odlučio okušati u karateu.

? Tko te podržavao u počecima? Ima li onih koji su se protivili?

KVESIĆ: Obitelj mi je najveća podrška od samih početaka. Da nije bilo ogromne podrške s njihove strane, tko zna kako bi se to odrazilo na moj uspjeh. Možda do ovog svega ne bi ni došlo.

? Koliko vremena dnevno treniraš?

KVESIĆ: Treniram 365 dana u godini. Kada krenu pripreme za velika natjecanja, treniram i dva puta dnevno po sat i pol. Ali ja cijeli dan provedem razmišljajući o karateu, svakoj borbi i o tome kako unaprijediti svoje udarce.

? Je li karate bio jedini sport koji si trenirao? Kojim se sportom voliš rekreativno baviti?

KVESIĆ: Karate me osvojio u samim počecima tako da nije bilo potrebe da se pronalazim u drugim sportovima. Volim igrati sve sportove u slobodno vrijeme, a tenis mi je jedan od dražih rekreativnih sportova.

? Jesi li ikada htio odustati?

KVESIĆ: Kao što je kod svih sportaša, imao sam teških trenutaka, ali nikada nisam pomislio da bih trebao objesiti rukavice o klin, kako bi se reklo. ⇨

? **Jesi se ikad doveo u situaciju da svoje vještine upotrijebiš izvan borilišta?**

KVESIĆ: Dok sam bio mlađi, uvijek sam pokazivao udarce pred društvom, ali, na sreću, nisam morao pokazivati svoje znanje karatea izvan borilišta.

? **Studiraš fizioterapiju na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu. Uspijevaš li pohvatati fakultetske obveze i pripreme za natjecanja?**

KVESIĆ: Da ne duljim... Sve se da uskladiti. Hahaha!

? **Je li ti bilo teško kad si napustio Široki Brijeg i doselio se u Zagreb? Nedostaju li ti obitelj i prijatelji?**

KVESIĆ: U početku je bilo teško, ali kada znaš da si došao ostvariti svoje ciljeve, onda je puno lakše prihvatiti činjenicu da nisi kod kuće. Sada više cijenim trenutke koje provedem sa svojom obitelji.

? **Tvoj stariji brat, Anđelo, sa SP-a u Linzu donio je broncu. Iz koje perspektive gledaš njegov uspjeh?**

KVESIĆ: Njegov uspjeh koristim kao motivaciju da još više treniram i još više vjerujem u sebe. Rezultat neće izostati, samo treba biti ustrajan, vjerovati u sebe i okružiti se pozitivnim ljudima jer je uz pozitivnu okolinu i vlastiti trud uspjeh neizostavan.

? **Kada je sljedeće natjecanje? Sanjaš li o medalji na Olimpijskim igrama?**

KVESIĆ: Prvo se treba fokusirati na natjecanja koja će biti kvalifikacijska. Kvalifikacije kreću 2018. godine i traju dvije godine. Bit će jako teško, ali ne i nemoguće. Kada karta za Tokio bude u rukama, onda ćemo o medalji! □

STUDENSKI DOŽIVLJAJI S KONFERENCIJE U OPATIJI

Studenti, karijeru počnite graditi na fakultetu!

PRIPREMILE: **Maja Marinović i Iva Marinović**

Međunarodna konferencija pod nazivom „Povezivanje obrazovanja i najbolje prakse” održana je 20. i 21. ožujka 2017. u Opatiji. To je 16. konferencija medicinskih sestara i tehničara i 2. konferencija zdravstvenih profesija u organizaciji Zdravstvenog veleučilišta i Hrvatske komore medicinskih sestara. Kvaliteti i uspješnosti konferencije pridonijeli su studenti svojim aktivnim sudjelovanjem. Pohvalan je i velik broj onih studenata koji su pokazali interes za pasivno sudjelovanje. Može se reći da smo nakon konferencije uvidjeli važnost trajne edukacije i nužnost promjena u zdravstvu. Studenti u svojim izjavama iznose vlastita iskustva i dojmove s konferencije.

MONIKA LISAK (studij sestринства, 3. godina) – U ožujku ove godine imala sam priliku sa svojim kolegicama sa studija sestринства sudjelovati na konferenciji „Povezivanje obrazovanja i najbolje prakse” u Opatiji. Smatram da je to bilo lijepo i poučno iskustvo. Predavanja su bila veoma zanimljiva i kvalitetna, teme raznolike, a predavači su se trudili približiti nam svaku temu na dinamičan način. Ove godine bilo je puno kolegica i kolega koji su izlagali svoje radove te tako aktivno sudjelovali na konferenciji, što ukazuje na veliku zainteresiranost za napredovanje i usavršavanje. To je bilo moje prvo sudjelovanje na konferenciji, na kojoj smo kolegice i ja predstavile istraživački rad na temu „Migracija medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj”. Osim predstavljanja rada te slušanja predavanja, bilo je vremena i za druženje s prijateljima. Nadam se da će u budućnosti biti još ovakvih konferencija gdje ćemo moći i dalje proširivati svoje znanje.

LORENA MANOVIĆ (studij sestrinstva, 3. godina) – Smatram da je konferencija bila izrazito poučna i korisna za moj daljnji rad. Dobila sam motivaciju i volju za pisanje istraživačkih radova osobito nakon što sam poslušala istraživanja samih studenata. Nijedno predavanje ne bih mogla posebno izdvojiti jer su sva predavanja bila jednako kvalitetna i zanimljiva. Shvatila sam da je sestrinstvo jedna osebujna profesija koja se bavi različitim područjima života. Veselim se konferenciji iduće godine.

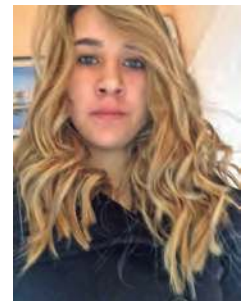
PETRA ŠPIGELSKI (studij sestrinstva, 3. godina) – Na ovogodišnjoj konferenciji u Opatiji pod nazivom „Povezivanje obrazovanja i najbolje prakse” imali smo jedinstvenu priliku čuti najnovije spoznaje brojnih stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva. Kroz brojna predavanja naglasak je stavljen na važnost trajne edukacije medicinskih sestara i nužnost praćenja aktualnih promjena u zdravstvu. Smatram da je ovogodišnja konferencija bila posebna zbog velikog broja izloženih radova studenata svih smjerova ZVU-a. Priliku za aktivno sudjelovanje imale smo kolegica Valentina Pleše i ja, a prezentirale smo istraživački rad u obliku e-postera na temu „Procjenjivanje ispitnih emocija kod studenata prije, tijekom i nakon pisanja ispita”. Za mene je ovo bilo jedno lijepo iskustvo i motivacija za što uspješniji nastavak obrazovanja. Ovim putem želim iskazati zahvalnost svim profesorima ZVU-a koji svojim predanim radom sa studentima pružaju nesebičnu potporu da se i mi aktivno uključimo u ovakve aktivnosti.

NINA KRPAN (studij sestrinstva, 3. godina) – Konferencija u Opatiji pružila mi je stjecanje novog iskustva i znanja zahvaljujući brojnim zanimljivim i poučnim predavanjima. Predavači su nam kroz svoja izlaganja objasnili neke nove spoznaje, istraživanja i smjernice vezane uz našu praksu i rad. Uz podršku profesora i ostalih kolega, i mi studenti imali smo priliku prezentirati svoje radove, što će nam u nastavku obrazovanja i budućnosti zasigurno koristiti kako bismo unaprijedili svoje znanje i vještine.

EMA ŠERKIĆ (studij sestrinstva, 2. godina) – Kao studentici Zdravstvenog veleučilišta bila mi je čast prisustvovati takvom svečanom događaju. Nakon registracije, uvodnog dijela, pozdravnog govora i zahvala počela su izlaganja redovnog programa konferencije koja su održavali eminentni stručnjaci kako iz naših krajeva tako i inozemstva. Kao neizostavan dio suvremenog sestrinstva tu je usmjerenost na pacijenta, pacijent kao aktivni sudionik i subjekt zdravstvene njege, kao i holistički pristup pacijentu, nešto o čemu nas stalno uče i podsjećaju tijekom studija. Kao tema okruglog stola koja je okupila vodeća lica hrvatskog sestrinstva i liječništva postavilo se pitanje obrazovanja sestara u RH i raspravljalo o mogućim rješenjima dosadašnje situacije koja je svakako nepresušna tema, razlog čestih nesuglasica, podijeljenih mišljenja, ali i glavobolja u pokušaju rješavanja. Svakako bih izdvojila predavanje profesora Primorca koji nas je istovremeno ostavio bez daha, ali i u razmišljanju o tome gdje će dolaskom novih tehnoloških spoznaja i otkrića medicini biti kraj. Slušajući predavanja nismo niti znali kakvo nas iznenađenje očekuje dolaskom Miroslava Škore koji je podignuo atmosferu svojim šaljivim izlaganjem i izvođenjem nekih od najvećih hitova koji su obilježili njegovu dosadašnju karijeru. U ugodnoj atmosferi saznali smo mnoštvo novih informacija, otvorilo nam se mnoštvo novih pitanja te smo uvidjeli važnost i nužnost promjena i trajne edukacije. Sestrinstvo napreduje, ova mlada znanost zahtijeva kontinuiran rad i umijeće koje se stječe na jedan jedini način, a to je povezivanje obrazovanja i najbolje prakse u pristupu liječenju i skrbi za pacijenta.

KATARINA MARTINOVIĆ (studij sestrinstva, 3. godina) – Na konferenciji smo imali priliku poslušati zanimljiva predavanja, a ujedno i sudjelovanjem pridonijeti samoj konferenciji. Sam događaj je bio razmjena iskustava te uvid u aktualnosti u samoj medicini što je ključno za kvalitetnu skrb za pacijente. Smatram kako istraživanjima sestrinstvo trebamo jačati u svim područjima primjene, te međusobnom razmjenom znanja i iskustva spoznati važnost ovakvih događaja. Ovakav događaj je jedinstvena prilika i za studente da spoznaju važnost istraživačkog rada kao jednog od bitnih čimbenika u daljnjem profesionalnom razvoju. ⇨

DOMAGOJ BRKANAC – Konferencija zdravstvenih profesija u Opatiji pokazala se kao idealna prilika za studente Zdravstvenog veleučilišta da prošire svoja znanja prisustvujući zanimljivim predavanjima. Uz to, što osobno smatram još i važnijim, studentima je pružena prilika da i ove godine pridonese konferenciji vlastitim radovima. Većini je to prvi susret s oblikom znanstvenog pisanja i prezentiranja te sam uvjeren kako im je to iskustvo od neprocjenjive važnosti. Nadam se da će naša dobra iskustva poslužiti kao motivacija budućim studentima da se odvaže aktivno sudjelovati na ovakvim skupovima.

IVA MARINOVIĆ (studij sestrinstva, 2. godina) – 16. konferencija medicinskih sestara i tehničara te ujedno 2. konferencija zdravstvenih profesija koja se održala u Opatiji 20. i 21. ožujka 2017. bila je ispunjena zanimljivim i korisnim temama, ali i predavačima. Naučila sam mnogo novih podataka od naših profesora i ostalih predavača. Budući da sam i sama aktivno sudjelovala na konferenciji, ova je konferencija ostavila na mene pozitivan i lijep dojam te sam se iz Opatije vratila ispunjena novim saznanjima koja će mi sigurno koristiti u nastavku mogega školovanja, ali i samog rada.

MAJA MARINOVIĆ (studij sestrinstva, 3. godina) – Kao sudionica konferencije „Povezivanje obrazovanja i najbolje prakse” stekla sam jedno lijepo i pozitivno iskustvo. Prijavila sam se zbog želje za novim izazovima i mislim da je ovo iznimna prilika za stjecanje znanja i širenje vidika u zdravstvenom području. Iako sam već navikla na izlaganja jer sam demonstratorica na Katedri za anatomiju, konferencija me je obogatila dodatnim vještinama izlaganja. Osim toga, pripremajući se za konferenciju uz pomoć mentorice stekla sam novu prijateljicu Ivu s kojom sam pripremila i ovaj članak pa mogu reći da je ovo za mene bilo i bogato iskustvo. Smatram da bi svaki student, ako mu se ukaže prilika, trebao sudjelovati. Naš neprekidan trud ključ je uspješnosti i širenja naših mogućnosti.

DORA MIKETEK (Predsjednica studentskog zbora) – Zdravstveno veleučilište još je jednom pokazalo kako prepoznaje aktualne teme u zdravstvu i ukazalo na neka važna otvorena pitanja organizacijom 16. konferen-

cije medicinskih sestara i 2. konferencije zdravstvenih profesija 2017. godine u Opatiji. Može se reći kako je konferencija nadišla rezultate prošlogodišnje, što potvrđuje njezinu kvalitetu i nastavlja tradiciju. Drago mi je reći kako je Uprava Zdravstvenog veleučilišta svojim studentima omogućila sudjelovanje na konferenciji i pružila im mogućnost dodatnog usavršavanja i edukacije u stručnom području. Otklanjajući otegotne faktore poput financijske note i organizacije prijevoza, studentima je pružen uvid u suvremene teme zdravstva te pristup predavanjima respektabilnih govornika. Pozitivnim facilitiranjem studenata za edukaciju i razmjenu znanja i vještina dugoročno gradimo vrsne stručnjake, zdravstvene djelatnike, što je u konačnici benefižno na svim razinama zdravstvene i javne djelatnosti, a mnogo pridonosi i govori o našoj ustanovi koja njeguje znanje studenata. Pohvalan je broj studenata koji iskazuju interes za sudjelovanje, aktivno i pasivno, na ovakvoj konferenciji, pohvalno je okupljanje eminentnih stručnjaka združenih u istoj temi i pohvalno je što Zdravstveno veleučilište održava dugogodišnju tradiciju te podizanjem nivoa konferencije unaprjeđuje razinu edukacije zdravstvenih djelatnika u Republici Hrvatskoj. □

MEĐUNARODNA STUDENTSKA KONFERENCIJA U ISTANBULU

Studenti ZVU-a na međunarodnoj konferenciji

Međunarodna konferencija studenata sestrinstva u Istanbulu na temu Inovacije u edukaciji sestrinstva održana je u ožujku. Na konferenciji su aktivno sudjelovale studentice treće godine dodiplomskog studija sestrinstva. Tema rada bila je „Contemporary approach and innovations in the education of Croatian nursing students“, uz mentorstvo Irene Kovačević, dipl. med. techn. te Borisa Ilića, dipl. med. techn.

Studentice su predstavile kabinetske vježbe studenata Zdravstvenog veleučilišta uz Appleove uređaje (iPad i TV). Opisale su modernu opremu koja se primjenjuje u svakodnevnoj edukaciji i način rada s njom, poput lutke za oživljavanje, uređaja SimPad i drugih. Prezentirale su i stavove studenata o ovom načinu edukacije.

Na konferenciji je aktivno sudjelovalo 20 studenata iz sedam država: iz Turske, Makedonije, Hrvatske, Gane, Uzbekistana, Somalije te Azerbajdžana.

Četiri zanimljivija predavanja

Među prikazanim radovima bila četiri zanimljivija.

1. Profesorica Füsün Terzioğlu s fakulteta Zdravstvenih studija u Istanbulu prezentirala je rad na temu „Inovacije u sestrinstvu“. Prikazala je kako studenti na fakultetu izvode kabinetske vježbe u specijalnim simulacijskim laboratorijima. Grupe su sastavljene od pet studenata te se svakoj grupi dodijeli određeni slučaj (npr. pacijent s amputiranom nogom, pacijent s infarktom miokarda, pacijent s anafilaktičkom reakcijom) u kojoj svaki student ima svoju ulogu. Kako bi im se približile stvarne situacije, angažirani su i glumci koji glume pacijente i članove obitelji koji otežavaju posao medicinskim sestrama. Tijekom vježbi studenti samostalno rješavaju problem, pri čemu ih profesori iz druge prostorije odvojene staklom samo promatraju, bez uključivanja u rješavanje ⇨

problema. Profesori bilježe rad svakog pojedinca, kao i zajednički rad u timu. Nakon vježbi profesori zajedno sa studentima analiziraju način rješavanja problema, dobre intervencije te loše ili izostavljene intervencije. Takav način učenja daje studentima osjećaj veće sigurnost, mogućnost pogreške i ponavljanja scenarija i veću zainteresiranost.

2. Projekt pružanja zdravstvene skrbi u ruralnim područjima Gane osmislila je i predstavila studentica Rumansha Iddris, čija je glavna nit vodilja bila unaprijediti kvalitetu zdravstvene skrbi, a time i kvalitetu života stanovništva Gane. Projekt je zamišljen kao mobilna klinika koja bi rješavala neke jednostavne tegobe kao što su glavobolja ili mučnina. Na ovaj bi način bila osigurana adekvatna zdravstvena skrb osobama koje nemaju mogućnosti doći do bolnice, bilo zbog prevelike udaljenosti bilo zbog visoke stope siromaštva ove zapadnoafričke države.
3. Studenti Faiza Yabarow i Mehmet Cuma Kocak iz Somalije, koji su u sklopu razmjene studenata došli u Istanbul, prikazali su pripremu citostatske terapije s pomoću robota u specijalnoj bolnici koja je namijenjena samo za edukaciju studenata u sklopu fakulteta Akdeniz. Priprema lijeka u potpunosti se odvija preko robotskog sustava smještenog u prostoru zaštićenom od biološke i kemijske kontaminacije, a medicinska sestra određuje količinu lijeka. Na taj se način sprječavaju greške u doziranju lijeka, omogućava sigurnost zdravstvenog djelatnika koji pripravlja lijek i smanjuje ili eliminira izloženost zdravstvenih djelatnika citostatskoj terapiji.
4. Prije svega drugačiju, a zatim i zabavnu te kreativnu ideju o pružanju ugodnijeg okruženja i atmosfere pacijentima tijekom boravka u bolnici na odjelu intenzivne skrbi predstavile su studentice Damla Erdogan i Dilber Gözde Gülec iz Turske. Njihova je ideja staviti cvijeće s ugrađenim sustavom za reproduciranje poruka u sobu pacijenta. Poruke bi sni-

mili članovi obitelji ili bi bile puštene pjesme koje pacijent voli, a dijete bi slušalo glasove omiljenih likova iz crtića. Sve je u cilju da se pacijentu stvori osjećaj prisutnosti obitelji ili kućna atmosfera. Druga je ideja koju su predstavile „3D prozor”. Nacrta se sliku koju možemo vidjeti kroz prozor (park, more, dvorište obiteljske kuće) ili bilo koji najdraži prizor pacijenta, zatim bi stavile zavjese i na taj bi se način imitirao pogled kroz prozor („bijeg u ljepše dane”). Sve ove aktivnosti utjecale bi na ugodniji boravak u bolnici te na brži oporavak pacijenta.

Osim novih saznanja iz područja inovacija u sestrinstvu i prekrasnog iskustva, studentice su stekle i nova prijateljstva. □

„InHealth” – 2. interdisciplinarni simpozij Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci

Studenti Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci organizirali su 19. svibnja 2017. drugi interdisciplinarni simpozij „InHealth”, namijenjen prvenstveno studentima za razmjenu informacija i iskustava, ove godine okupljenih oko jedinstvene teme „Inaktivitet”. Studenti zdravstvenih struka iz cijele Hrvatske ponovno su pokazali velik interes za ovaj simpozij, što govori o uspješnosti prošlogodišnje organizacije te potvrđuje potrebu za ovakvim znanstveno-stručnim skupom mladih stručnjaka. Organizacijski odbor podijelio je temu inaktiviteta na tri interesne sekcije: biopsihosocijalni pristup inaktivitetu, posljedice inaktiviteta i prevencija inaktiviteta, tako upotpunjujući holistički pristup pitanju. Kroz plodnu raspravu na kraju sekcija odgovoreno je na česta kontroverzna pitanja i doneseni su zaključci o multidisciplinarnoj primjeni unutar zdravstvenih djelatnosti.

Simpoziju su prisustvovali i uvelike pridonijeli studenti studija sestrinstva, fizioterapije i radne terapije Zdravstvenog veleučilišta. Kroz aktivna izlaganja predstavilo se čak dvadesetak naših studenata, iako su i činili publiku i bili u ulozi pasivnih sudionika. Posebno valja istaknuti kako su od ukupnih 16 studentskih prezentacija njih čak 15 u autorstvu upravo studenata Zdravstvenog veleučilišta. Zanimljivo je primijetiti kako su se u aktivnom sudjelovanju okušali studenti prvih godina studija uz studente izlaznih godina koje navode kao uzore i najveće motivatore. Upravo je to cilj – što ranije zainteresirati studente za znanost, potaknuti ih na kritički osvrt i pružiti im inkubator za razmjenu iskustava i promišljanja. Većina studenata koji su izlagali svoj interes pokazuju kroz studiranje i dodatne kurikularne, ali i ekstrakurikularne aktivnosti, pa tako nije čudo što među izlagačima prepoznajemo demonstratore, predane volontere, najuspješnije studente i aktivne članove studentskih organizacija. Nerijetko studente podržavaju i potiču mentori iz redova nastavnika, što je i sada bio slučaj za dva studentska rada uz mentorstvo Ivane Crnković, dipl. physioth., a o kvaliteti radova i samih izlaganja govori činjenica o čak četiri dobivene nagrade za najbolje prezentacije koje su naši studenti ponijeli u Zagreb.

Veliki interes i angažman studenata Zdravstvenog veleučilišta na simpoziju govori o potrebi usavršavanja u struci koju studenti prepoznaju u ovakvim i sličnim modelima. Simpozij je osim znanstvenog pregleda teme i konstruktivne rasprave omogućio umrežavanje studenata povezanih interesnih područja iz različitih dijelova Lijepe Naše. U Rijeci je tako još jednom uspješno zaključen simpozij, no to nije kraj informacijama o kojima je tamo bilo govora. One će pridonijeti razvoju mladih umova i dočekati svoju nadogradnju u bližoj budućnosti, možda upravo na idućem interdisciplinarnom znanstveno-stručnom simpoziju „InHealth”. (Studentski zbor) □

POZIV NA ERASMUS+

Nova spoznaja pridonosi znanju

✍️ PRIPREMILA: **Teodora Đerić, studij fizioterapije, 2. godina**

Program Erasmus+ mogućnost je međunarodne suradnje koju Zdravstveno veleučilište nudi svojim studentima. Osnovni kriteriji prijave nisu suviše zahtjevni i program je stvoren po mjeri svakog studenta. Potrebno je malo vlastitog angažmana tijekom postupka prijave. Ali zauzvrat se proširuje pogled unutar područja struke, a dodatna je pogodnost stjecanje novih iskustava u drugoj državi.

S obzirom na to da se 19. travnja otvorio natječaj u programu Erasmus+, ta bi tema trebala biti dodatno aktualna, a najbolji je način za privlačenje pažnje prikaz iskustava studenata koji su iskusili međunarodnu suradnju. Kolega Ivan Brzić odlučio je provesti tri i pol mjeseca na stručnoj praksi u Innsbrucku u Austriji. Na to se odlučio zato što je želio vidjeti kako fizioterapija funkcionira u inozemstvu te unaprijediti svoje znanje u struci i prošiti vidike, a pogodnost je bila poznavanje njemačkog jezika i interes za Innsbruck kao grad. Pri odabiru prihvatne ustanove (Univerzitetska klinika Innsbruck; Institut za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju) pomogao mu je jedan od profesora i prijavni je protokol protekao iznenađujuće jednostavno s obzirom na to da se prijava činila problematičnom zbog količine dokumentacije. Vrlo važan dio koji je olakšao postupak bila je pomoć koordinatorice, profesorice Martine Klanjčić.

Što se tiče stručne prakse, radio je na različitim odjelima (traumatologija, neurologija, intenzivna jedinica, kardiokirurgija, plastična i vaskularna kirurgija). Tijekom cijelog boravka bio je u pratnji mentora. Posao je bio podijeljen na tri dijela, i to: odjel, ambulantu i vježbe u bazenu. Na odjelu je provodio prvu mobilizaciju iz kreveta s netom operiranim pacijentima, školu hoda s pomagalicama i bez njih, vježbe disanja s pomagalicama i bez njih te edukaciju o dozvoljenim i nedozvoljenim pokretima. Susreo se s osobama koje imaju različite dijagnoze i provodio fizioterapijske tehnike za tretiranje samog uzroka problema, kao i terapijske metode za uklanjanje simptoma. Također, iskusio je provođenje manualnih tehnika kao što su Kinesio Taping, Cupping i Flossing te mobilizaciju zglobova kao pomoć pacijentu.

Po povratku u Hrvatsku pun je doživljaja i raspolaže mnogim naučenim vještinama koje može iskoristiti u svojim dnevnim aktivnostima. Izražava zahvalnost prema svima koji su pridonijeli da se realizira ideja tog inozemnog iskustva. Preporučuje svakome tko je zainteresiran da se aktivira i iskusiti nešto novo. □

ZADAR

Europsko prvenstvo u powerliftingu

U Zadru je 27. svibnja održano Europsko prvenstvo u *powerliftingu*. Darko Božak, student treće godine studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu, sudjelovao je na natjecanju te je ostvario vrhunski rezultat. Osvojio je zlato u juniorskoj kategoriji do 90 kg te srebro između svih juniora koji su nastupali. Konkurencija je bila na visokoj razini jer su došli natjecatelji iz Slovenije, Mađarske, Bugarske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Češke, Poljske i drugih europskih zemalja.

Prvenstvo je održano u organizaciji federacije GPA (Global powerlifting alliance), koja je prije dvije godine počela organizirati natjecanja i u Hrvatskoj. *Powerlifting* je sportska disciplina dizanja utega u tri discipline: čučanj (*squat*), potisak s klupe (*bench press*) i mrtvo dizanje (*deadlift*). Za svaku disciplinu natjecatelj ima tri pokušaja i njegov je cilj dići maksimalnu moguću težinu koju sam bira. Svaki natjecatelj ima ukupno devet pokušaja, od svake se discipline uzima najuspješniji i na kraju se zbraja rezultat (total). Pobjednik je natjecatelj s najvećim totalom u svojoj kategoriji.

Darkova najuspješnija dizanja bila su: 245 kg u čučnju, 152,5 kg u potisku s klupe i 260 kg u mrtvom dizanju, što daje total od 657,5 kg kojim je ostvario prvo mjesto u svojoj kategoriji. Čestitamo Darku te mu želimo puno uspjeha u daljnjem natjecanju i ostvarivanju vrhunskih rezultata, a pogotovo na Svjetskom prvenstvu koje će se u prosincu ove godine održati u Moskvi. (Katedra za kineziologiju) □

Studenti sudjelovali na FOljadi 2017.

U petak 2. lipnja 2017. održano je sportsko natjecanje na Fakultetu organizacije i informatike u Varaždinu – popularna FOljada. Događaj je to na kojem već nekoliko godina sudjeluju predstavnici sveučilišta iz Zagreba, Pule, Osijeka, Sveučilišta Sjever i Me-

đimurskog veleučilišta u Čakovcu, ali i brojni poznati sportaši. Natjecanje je organizirala sportska udruga fakulteta, a među brojnim natjecateljima nastupilo je i 30 studenata Zdravstvenog veleučilišta. Natjecali su se u svim sportovima: futsal, haki 3×3, odbojka i stolni tenis. U velikoj konkurenciji studenti Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu su odnijeli čak 3 brončana odličja. Ekipe muškog futsala nastupala je u sastavu: Tot, Matošević, Bilandžija, Bašić, Obrovac, Rupčić i Borković. Mušku košarkašku ekipu činili su: Jelavić, Jelinčić, Bagarić te Bijelić. Brončani stolno teniski par bili su Hirtz i Kovačić, a predstavljala nas je i miješana odbojkaška ekipa. □

IX. SARAJEVO ANESTEZIJA FORUM

Edukacija je nešto što treba njegovati

Sarajevo anestezijski forum (Sarajevo Anesthesia Forum – SAF) organiziran je kao godišnje okupljanje anesteziologa BiH s međunarodnim sudjelovanjem stručnih predavača iz SAD-a, Velike Britanije, Turske, Egipta, Austrije, Mađarske, Slovenije, Švicarske, Slovačke, Srbije, Hrvatske i, naravno, BiH. Kroz desetke predavanja, formalnih i neformalnih diskusija istaknute su fiziološke specifičnosti pacijenata starije dobi koje imaju važnu ulogu u procesu anestezije i intenzivnog liječenja.

S namjerom unaprjeđivanja novih znanstvenih smjernica grane anesteziološke teorije i prakse, po deveti je put održan 19. i 20. svibnja 2017. u Sarajevu u Hotelu Europe. Predsjednik organizacijskog i znanstvenog odbora s devetogodišnjim iskustvom i 35-godišnjim stažem ugledni je prof. dr. sc. Ismet Suljević, dr. med. iz Kliničkog Centra Univerziteta u Sarajevu (KCUS).

Organizatori Foruma bili su: Klinika za anesteziju i reanimaciju KCUS-a, Udruženje za razvoj medicinskih istraživanja u BiH i Institut za naučnoistraživački rad i razvoj KCUS-a. U tematskom programu Foruma raspravljalo se o anesteziji, reanimaciji, intenzivnom liječenju i terapiji boli pacijenata starije životne dobi i gerijatrijskih pacijenata.

Studentica treće godine studija sestrinstva na Zdravstvenom veleučilištu Ivana Jasić predstavila je svoj rad na temu „New Guidelines for cardiopulmonary resuscitation” pod mentorstvom predstojnika Klinike za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje KB-a Dubrava Zagreb, ujedno profesora Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu doc. dr. sc. Stjepana Barišina, dr. med. Studentica Ivana Jasić svojim radom dala je naglasak na podizanje nivoa spremnosti i motivacije u spašavanju ljudskih života kod medicinskog osoblja, kao i kod laika. Primjena univerzalnih algoritama hitnih stanja za pojednostavljenje i standardizaciju postupaka važna je za usklađivanje načina rada i podizanje nivoa znanja pri radu s hitnim pacijentom. Zaključak je studentice da liječnici i medicinske sestre moraju osigurati sigurnost bolesnika, kao i sigurnost medicinskog osoblja. Za to im je potrebno stručno

znanje, rad i iskustvo unutar njihovih kompetencija te standardizirani postupci i protokoli. Stoga je redovita edukacija nužna kako bi se održala kvaliteta osnovnog (BLS) i naprednog (ALS) održavanja života. Cjelokupni rad studentice možete pogledati na mrežnoj stranici HDMSARIST-ova stručno-informativnog glasila *Shock* za svibanj 2017. godine.

Kao pozvanog predavača moglo se zamijetiti i dekan Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Alana Šustića, dr. med., koji je obrađivao temu „Utjecaj rane enteralne prehrane i prokinetičkih lijekova na motilitet gastroduodenalnog segmenta probavne cijevi i žučnog mjehura u bolesnika liječenih u jedinici intenzivnog liječenja”.

Tri dana prije Foruma u gostovanju u emisiji *Dan uživo* televizije N1 BiH prof. dr. Suljević između ostaloga navodi: „... smatram da je edukacija nešto što treba njegovati.”

Prof. dr. Suljević zatvorio je IX. Forum riječima: „Želim zahvaliti svima onima koji su uložili napor na pripremi IX. SAF-a, kao i svima onima koji nisu žalili vremena i truda da dođu u Sarajevo kako bi prenijeli, prihvatili ili razmijenili informacije o glavnoj temi, koja će za sve nas biti vodiča u budućem radu.” □

STUDENTI IZ PORTUGALA NA RAZMJENI PROGRAMA ERASMUS

„Prilika za naučiti mnogo novih stvari i upoznati nove ljude”

✍️ PRIPREMILA: **Iva Marinović (studij sestrinstva, 2. godina)**

Ovaj semestar Zdravstveno veleučilište bilo je mjesto razmjene programa Erasmus za četvero studenata iz Portugala. Njihova su imena Ivo Roxo, Raquel Monteiro, Rita Ribeiro i Miriam Calderia. Pohađali su studij sanitarnog inženjerstva. Razgovarali smo s njima te u nastavku prenosimo njihova iskustva, očekivanja i zadovoljstvo Zdravstvenim veleučilištem u Zagrebu.

❓ **Za početak nam recite zašto ste odabrali Zagreb (Hrvatsku) za razmjenu programa Erasmus.**

IVO: Odabrao sam Zagreb za program Erasmus zato što način života jako slični životu u Portugalu.

RAQUEL: Odabrala sam Zagreb i Hrvatsku jer je to bila najjeftinija zemlja za otići na Erasmusovu razmjenu.

RITA: Odabrala sam Zagreb zato što je način života sličan životu u Portugalu. Moji kolege koji su bili na studentskoj razmjeni u Zagrebu prošle godine rekli su da je Hrvatska predivna zemlja te da ju je potrebno posjetiti.

MIRIAM: Neki od mojih kolega bili su prošle godine u Hrvatskoj te su mi rekli da im je bilo sjajno i da nije jako skupo.

❓ **Kakva su vaša iskustva sa Zdravstvenim veleučilištem? Što mislite o našem sustavu obrazovanja?**

IVO: Nisam imao kontakta s profesorima na Zdravstvenom veleučilištu jer sam na studentskoj praksi, ali mentori su uvijek bili spremni pomoći te objasniti sve stvari koje sam pitao.

RAQUEL: Zdravstveno veleučilište i vaš sustav obrazovanja vrlo su slični portugalskom sustavu obrazovanja.

RITA: Moje je iskustvo dobro. Zdravstveno veleučilište slično je mojem fakultetu u Portugalu.

MIRIAM: Jako je slično portugalskom sustavu obrazovanja.

❓ **Što nam možete reći o svojem iskustvu s profesorima i kolegama na Zdravstvenom veleučilištu? Jeste li imali dobre prijateljske odnose s njima?**

IVO: Imao sam iskustva s kolegama na fakultetu i mogu reći da su odlični te da su mi pomogli u mnogim stvarima.

RAQUEL: Mentori i kolege bili su vrlo ljubazni i uvijek su pitali treba li nam nešto pomoći. Bili su vrlo dragi te sam se osjećala kao da sam kod kuće.

RITA: Nisam imala iskustva s profesorima jer nismo imali predavanja, ali sam imala mentore zbog prakse. Mentori su bili jako dobri i dragi te su nam uvijek bili spremni pomoći.

MIRIAM: Kolege su bili jako dragi, uvijek su nam pomagali. Mentori su također bili vrlo dragi, uvijek su nam govorili da uživamo u Zagrebu i da se zabavimo.

❓ **Sviđaju li vam se Zagreb i Hrvatska? Sviđaju li vam se studentski život, hrana i zabava u Zagrebu?**

IVO: Sviđa mi se Zagreb, kao i Hrvatska. Hrana se razlikuje od hrane u mojoj zemlji. Studentski život ovdje bio je odličan.

RAQUEL: Sviđaju mi se Zagreb i Hrvatska, Hrvatska je predivna zemlja i ljudi su ovdje vrlo dragi i ugodni. Sviđa mi se hrana.

RITA: Jako mi se sviđa Zagreb. Zagreb je predivan grad za živjeti i zabaviti se. Hrvatska je čudesna, vrijeme je slično kao u Portugalu. Studentski život također je sličan portugalskom, tako da mi se sviđa.

MIRIAM: Da, jako mi se sviđaju Zagreb i Hrvatska. Studentski život ne mogu ocijeniti jer nije isto imati predavanja ili praksu. Ne sviđa mi se hrana ovdje, ali zabava je bila super.

? **Možete li usporediti naš fakultet u Zagrebu s fakultetom u Portugalu? Ima li razlike u studiranju u Hrvatskoj i studiranju u Portugalu? Ako ima, molim vas, objasnite razliku.**

IVO: Mislim da je fakultet ovdje u Hrvatskoj sličan fakultetu u Portugalu, no nisam imao velikog kontakta s fakultetom u Zagrebu pa ne mogu točno reći.

RAQUEL: Studirati je u Hrvatskoj i Portugalu slično, nema velike razlike između ove dvije zemlje.

RITA: U vremenu koje sam provela ovdje nisam uočila neku veliku razliku. Jako je slično u obje zemlje.

MIRIAM: Ovdje u Hrvatskoj radi se prema programu tri plus dvije godine, a u Portugalu četiri godine. Da bi odradio praksu u Portugalu moraš platiti određeni iznos, isto je za svakoga, a ovdje nije tako.

? **Koja vam je najdraža uspomena iz Zagreba?**

IVO: Najdraža uspomena iz Zagreba za mene su sunčani dani. Mislim da je vrijeme ovdje ljepše nego u Portugalu.

RAQUEL: Snijeg! Ovdje sam prvi put u životu vidjela snijeg.

RITA: Sve vrijeme koje sam provela ovdje moja je najdraža uspomena. Ova tri mjeseca bila su jako lijepa. Osjećam se malo tužno kada pomislim da idem natrag u Portugal. Nadam se da ću se opet vratiti ovamo.

MIRIAM: Najljepše su mi uspomene izleti na koje sam ovdje išla. Volim ići na nova mjesta.

? **Da možete birati ponovno, biste li opet izabrali Zagreb ili neki drugi grad? Zašto?**

IVO: Ponovno bih odabrao Zagreb jer mi se ovdje sviđa način života, ljudi i zabava.

RAQUEL: Opet bih odabrala Zagreb. Sviđa mi se iskustvo, prijatelji koje sam upoznala, hrana... Posebno mi se sviđa Zagreb jer se nalazi u centru Europe, tako da možemo putovati u druge države. Hrvatska je jako lijepa zemlja.

RITA: Ponovno bih odabrala Zagreb. Iskustvo koje sam ovdje stekla zaista je predivno. Država je jako lijepa. Sviđaju mi se mjesta koja smo odavde posjetili. Volim upoznavati nove ljude i isprobavati način života ovdje u Zagrebu.

MIRIAM: Zagreb je bio jedino mjesto izbora za mene, no mislim da je lako živjeti ovdje. Zagreb je dobro mjesto za razmjenu programa Erasmus.

? **Jeste li imali očekivanja prije odlaska na Erasmus?**

IVO: Nisam imao nikakvih očekivanja.

RAQUEL: Imala sam očekivanja, a ona su bila povezana sa stjecanjem novog znanja te s većom neovisnošću, ali i s odrastanjem u bolju osobu.

RITA: Imala sam očekivanja. Jako mi se sviđa biti ovdje i prikupljati nova iskustva.

MIRIAM: Nisam imala mnogo očekivanja. Došla sam ovdje da bih uživala u dobroj pustolovini i praznicima. Nije bilo baš tako, ali je bilo jako dobro.

? **Želite li nešto reći studentima koji razmišljaju o odlasku na program Erasmus?**

IVO: Vrlo je dobra prilika za naučiti mnogo novih stvari i upoznati nove ljude iz cijelog svijeta.

RAQUEL: Ovo je jedinstveno iskustvo, promijenit će vam život zauvijek. Prvih tjedana malo je teško jer ne znate nikoga, ali uskoro nakon toga steći ćete prijatelje za cijeli život i prava avantura započinje.

RITA: U ovom trenutku znam za tri cure iz moje škole koje ovdje žele odraditi praksu programa Erasmus. Reći ću im da je zaista predivno životno iskustvo. Nadam se da će se odlučiti za Zagreb i da će im se svidjeti Hrvatska i Zagreb jednako kao i meni.

MIRIAM: Sve je bilo dobro, Zagreb je lijepo mjesto za odraditi Erasmusovu praksu. Teško je jer si u drugoj državi, daleko od obitelji. Sve je strano za tebe, ali uz pomoć drugih sve bude dobro. Jako je lijepo iskustvo i na kraju se sve isplati.

Studenti na razmjeni programa Erasmus u Hrvatskoj su proveli oko tri mjeseca (stigli su početkom siječnja te su ostali do sredine travnja). Budući da su imali samo svoje mentore jer su odrađivali studentsku praksu, njihovi su ih mentori ocijenili s obzirom na njihovo znanje i vještine koje su pokazali tijekom prakse.

Fakultet na kojem studiraju u Portugalu zove se Escola Superior de Saude (The school of health). Nalazi se u gradu Porto (drugi najveći grad u Portugalu). Njihov fakultet broji oko 2250 studenata. Na fakultetu je moguće upisati 12 smjerova, svaki u trajanju od četiri godine. Svaki smjer ima svoj integrirani staž.

U sklopu fakulteta imaju Centar za istraživanje, Pedagošku kliniku te obavljaju neka savjetovanja sa suradnicima. □

Fiziologija i Biopac – primjena u nastavi i istraživanjima

✍ Dr. sc. Ivna Kocijan, dipl. ing.

Fiziologija je jedan od temeljnih predmeta koji studenti Zdravstvenog veleučilišta slušaju na većini studija kao samostalan kolegij na prvoj godini studija, odnosno u slučaju studija medicinsko-laboratorijske dijagnostike u sklopu s patofiziologijom na drugoj godini studija. Učeci fiziologiju studenti stječu znanje o ljudskom tijelu koje je nužno za kvalitetno svladavanje sadržaja stručnih predmeta i bolje razumijevanje problematike s kojom će se susretati tijekom studija i u svojem radu.

Budući da se fiziologija po definiciji bavi životnim procesima u organizmu, poseban naglasak u nastavi fiziologije stavlja se na mjerenje, snimanje i analizu fizioloških funkcija, a to nam omogućuje sustav Biopac koji već nekoliko godina primjenjujemo u vježbovnoj nastavi. Uz pomoć tog sustava, koji se sastoji od jedinice za prikupljanje mjernih podataka povezane s računalom i ulaznih mjernih elektroda i provodnika, na vježbama iz fiziologije studenti vrše fiziološka mjerenja, primjerice EEG, EKG, EMG i spirometriju, u stvarnom vremenu, što znači da mogu na monitoru pratiti mjerne podatke i trenutačno uočiti fiziološki odgovor na neke promijenjene uvjete. Pritom su studenti ujedno ispitanici na kojima se vrše mjerenja, postupak provode uz minimalnu pomoć nastavnika te samostalno analiziraju prikupljene podatke na računalu. Iskustva su pokazala da ovakav pristup povećava interes studenata za fiziologiju i rezultira boljim razumijevanjem i kvalitetnijim znanjem.

Osim navedenih funkcija, sustav Biopac omogućuje i mjerenje elektrodermalne aktivnosti (EDA), snimanje elektrogastrograma, elektrookulograma, evociranih potencijala i drugih funkcija, i to pojedinačno ili paralelno više funkcija, čime se otvaraju brojne mogućnosti u nastavi i znanstveno-istraživačkom radu.

Na nedavno održanoj 16. Konferenciji medicinskih sestara i tehničara i 2. Konferenciji zdravstvenih profesija u Opatiji, nastavnici Katedre za anatomiju i fiziologiju i Katedre za zdravstvenu psihologiju u zajedničkom

su usmenom priopćenju prezentirali mogućnosti upotrebe Biopaca u metodi *biofeedbacka*. To je računalno potpomognuta metoda koja osobi pruža uvid u fiziološke procese u vlastitom tijelu i omogućuje joj da nauči kako može svjesno utjecati na njih. Tjelesne su funkcije većinom autonomne i neovisne o našoj volji, no uz adekvatnu povratnu informaciju o nekoj fiziološkoj funkciji prikazanu na monitoru u stvarnom vremenu, kao što je rad srca, disanje, električna provodljivost kože, periferna temperatura tijela i sl., osoba može naučiti što mora činiti da zadobije kontrolu nad tim procesima. Trening *biofeedbacka* primjenjuje se u psihologiji u svrhu kontrole i smanjenja stresa, regulacije hipertenzije, ublažavanje glavobolja, a sve u cilju poboljšanja zdravlja. U nastavi na našem Veleučilištu metoda *biofeedbacka* dobar je primjer povezivanja sadržaja temeljnog predmeta kao što je fiziologija sa sadržajima drugih predmeta.

Brojne mogućnosti sustava Biopac otvaraju put različitim znanstvenim istraživanjima. U siječnju ove godine Zdravstveno veleučilište potpisalo je sporazum o suradnji s Fakultetom elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu u zajedničkom istraživanju *Multimodalna analiza psihofizioloških indikatora emocionalnih reakcija*, u kojem se planira analiza određenih fizioloških parametara u stresnim okolnostima kod sadašnjih i budućih zdravstvenih djelatnika uz pomoć sustava Biopac i računalne tehnologije virtualne stvarnosti koju su razvili znanstvenici FER-a iz grupe prof. dr. Krešimira Čosića. U okviru ovog projekta, nastavnica Katedre za anatomiju i fiziologiju ZVU-a i autorica ovog članka sudjelovala je na seminaru u organizaciji FER-a i HVIDRA-e „Digitalne tehnologije u jačanju mentalnog zdravlja hrvatskih branitelja”, održanom 29. ožujka u prostorijama HVIDRA-e u Zagrebu (slika 2), kojem su osim hrvatskih branitelja prisustvovali i predstavnici Ministarstva zdravstva te Ministarstva hrvatskih branitelja. Započeta suradnja s FER-om trebala bi pridonijeti razvoju znanstveno-istraživačke djelatnosti na ZVU-u i podignuti razinu znanstvene aktivnosti zaposlenika te potaknuti interes studenata za uključivanje u znanstveno-istraživački rad. □

Krom, nikal i mangan – toksične tvari koje može sadržavati posuđe i pribor od nehrđajućeg čelika

Rad je izložen na 16. konferenciji medicinskih sestara i tehničara i 2. konferenciji zdravstvenih profesija 20. i 21. ožujka 2017. godine u Opatiji

Autori: A. Galić, L. Barušić, J. Šabarić, A. Krivohlavek, Zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar”, Zagreb

Nehrđajući se čelici upotrebljavaju u dodiru s hranom i pićem zbog svoje toplinske vodljivosti i otpornosti na koroziju. Najviše se upotrebljavaju nehrđajući čelici oznake kvalitete AISI 304 i 316. Oznake kvalitete razlikuje se po kemijskom sastavu metala, uključujući nikal i krom. Nehrđajući čelik oznake 304 sadrži približno 18 do 20 % masenog udjela kroma i 8 do 12 % nikla, dok oznaka nehrđajućeg čelika 316 sadrži oko 16 do 18 % kroma i 10 do 14 % nikla. Prema Europskom standardu EN 10088 (EN 2005), nehrđajući čelik definiran je kao legura čija je osnova željezo te se uz spomenuti krom i nikal upotrebljavaju i drugi elementi, kao ugljik, sumpor, aluminij, molibden, volfram, dušik, bakar, titan, mangan, kalcij i dr.

Ključni je sastojak koji omogućava otpornost na koroziju krom koji utjecajem kisika iz zraka ili vode formira tanki sloj ili pasivni film kromova (III) oksida na površini nehrđajućeg čelika. Pasivni film izrazito je otporan na abraziju i lomljenje, a pri oštećenju vrlo se brzo obnavlja. Ostali elementi koji se dodaju utječu na učinkovitost kroma u formiranju i održavanju ovog sloja. Povećavajući količinu kroma, s minimalno potrebnih 10,5 % za nehrđajući čelik, na 17 do 20 %, znatno se povećava stabilnost pasivnog filma. Elementi poput bakra, dušika, nikla i molibdena pospješuju otpornost koroziji, ali njihov je učinak ograničen ako krom nije prisutan.

Male količine metalnih elemenata u slatini mogu migrirati u hranu iz posuđa izrađenog od nehrđajućeg čelika, što može dovesti do toksičnih učinaka na zdravlje čovjeka.

Općenito se smatra da migracija iz nehrđajućeg čelika opada s vremenom. Međutim, ispitivanja su pokazala da migracija nikla iz nehrđajućeg čelika opada s vremenom na minimalnu vrijednost koja je ispod 0,1 mgL⁻¹

(najčešće ispod 0,1 mg na kg hrane). Priprema hrane kao što je rabarbara, kiseli kupus i umak od crvenog vina u potpuno novoj opremi za kuhanje od nehrđajućeg čelika može dovesti do kemijske promjene površine nehrđajućeg čelika. Najviša migracija kroma i nikla uočena je kod posuđa pri prvom korištenju.

Metali se razlikuju od ostalih toksičnih tvari tako što se ne sintetiziraju niti se uništavaju u organizmu čovjeka.

Ovisno o dozi, većina metala pogađa više organskih sustava, no pri najnižim razinama svaki metal prvo djeluje na specifični organ ili tkivo. Postoji sve veći naglasak na upotrebi bioloških pokazatelja izloženosti, toksičnosti i osjetljivosti na toksične metale. Biološki pokazatelji izloženosti poput koncentracije metala u krvi i urinu imaju daleku povijest korištenja, ali su se razvitkom molekularne biologije proširile mogućnosti analize različitih tipova bioloških pokazatelja.

Djeca i stariji smatraju se rizičnom skupinom u odnosu na većinu odraslih. Glavni je put unosa brojnih otrovnih metala kod djece hrana, a i djeca konzumiraju više kalorija po kilogramu tjelesne težine nego odrasli. Osim toga, djeca imaju veću sposobnost apsorpcije metala u probavnom sustavu, što je dokazano i kroz eksperimentalne studije. Mlijeko kao važna namirnica u dječjoj prehrani zbog sadržaja lipida utječe na povećanu apsorpciju metala. Brzi rast i brzo dijeljenje stanica dječjeg organizma predstavlja mogućnost za pojavom genotoksičnih učinaka. Za metale koji izazivaju reakcije preosjetljivosti imunosni status pojedinca postaje dodatna toksikološka varijabla. Metali su koji izazivaju imunosne reakcije živa, zlato, platina, berilij, krom i nikal.

U svrhu kvantificiranja količine kroma, nikla i mangana u uzorcima posuđa i pribora izrađenog od nehrđajućeg čelika provedeno je i ispitivanje na 80 uzorka posuđa i pribora od nehrđajućeg čelika. Ispitivanje je provedeno na Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Dr Andrija Štampar na Odjelu za ispitivanje zdravstvene ispravnosti i kvalitete hrane i predmeta opće uporabe.

Određivana je specifična migracija kroma, nikla i mangana na induktivno spregnutoj plazmi s masenim detektorom (ICP-MS). Dobivene vrijednosti uspoređene su s *Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom* (NN 125/2009) i na taj je način bilo moguće ⇨

utvrditi jesu li analizirani uzorci zdravstveno ispravni ili neispravni.

Priprema uzoraka izrađenih od nehrđajućeg čelika ovisi o njihovoj namjeni. Uzorci koji se upotrebljavaju za toplinsku obradu (npr. lonci) kuhani su u kontaktu sa 4 % (v/v) octenom kiselinom, dva puta po 30 minuta. Uzorci koji se upotrebljavaju pri nižim temperaturama (npr. vilice, žlice, noževi) ostali su u kontaktu sa 4 % (v/v) octenom kiselinom tijekom 24 sata pri temperaturi od 20 ± 2 °C.

Tako pripremljeni uzorci snimani su tehnikom induktivno spregnute plazme s masenim detektorom (ICP-MS). Masena spektrometrija s induktivno spregnutom plazmom (ICP-MS) tehnika je u kojoj se induktivno spregnuta plazma primjenjuje kao ionizacijski izvor, a kvantifikacija se vrši masenom spektrometrijom. Metoda se provodi primjenom tehnike ICP-MS. ICP-MS je tehnika u kojoj se ioni, nastali u induktivno spregnutoj plazmi, razdvajaju u analizatoru masa i detektiraju. Otopina uzorka uvodi se peristaltičkom pumpom u raspršivač (*nebulizer*), koji pretvara tekući uzorak u aerosol. Aerosol se transportira u plazmu određenim protokom argona, koji se naziva plin nositelj. Samo 1 do 2 % uzorka dopijeva u plazmu, gdje biva evaporiran, disociran, atomiziran i ioniziran. Nastali pozitivni ioni provode se kroz analizator masa. Kvadropol daje rezoluciju od 1 amu (atomska jedinica mase) ili više kod širine pika, koja odgovara vrijednosti do 10 % visine pika. Ioni se razdvajaju prema omjeru mase i naboja (m/z) te se mjere elektroničkim multiplikatorom. Instrument karakterizira visoka osjetljivost, velik linearni raspon i mogućnost paralelnog određivanja 50 elemenata (multi-elementarna analiza). Instrument je opremljen *autosamplerom* tako da ima mogućnost automatizacije i mjerenja velikog broja uzoraka uz povremeni nadzor analitičara.

Ispitivanje po pokazalo slijedeće rezultate: Kvantificirane su vrijednosti specifične migracije kroma u količini od 0,01 do 2,92 mg/L, nikala od 0,01 do 7,16 mg/L i mangana od 0,01 do 1,57 mg/L.

Maksimalno dozvoljena količina specifične migracije kroma, nikla i mangana ne smije iznositi za svaki pojedini metal više od 0,1 mg/L.

Od 80 ispitanih uzoraka njih 18 (22,5 %) nije zadovoljilo zakonski postavljene kriterije.

Dobivene povećane količina kroma, nikla i mangana mogu potencijalno predstavljati rizik za zdravlje ljudi, poglavito kad su u pitanju rizične skupine kao što su osobe sklone alergijama i mala djeca. Kumulativni efekt kroz duži period može rezultirati toksičnim učinkom na pojedine organe. Negativan učinak može biti potaknut određenom vrstom hrane kao rizičnim faktorom. U velikom broju istraživanja o koroziji nehrđajućeg čelika u različitim medijima i migraciji metala u hranu iz takvog posuđa zaključeno je da ne postoji zabrinutost za zdravlje ljudi, ali zbog interesa zaštite potrošača nužno je provoditi sustavnu kontrolu tržišta. □

Teleradioterapijska mreža u telemedicini

Rad je izložen na 16. konferenciji medicinskih sestara i tehničara i 2. konferenciji zdravstvenih profesija 20. i 21. ožujka 2017. godine u Opatiji

Autorica: **Arijana Petković, bacc. med. rad.**
KBC Zagreb – Klinička jedinica za radioterapiju

S ofisticirana informacijsko-komunikacijska tehnologija omogućila je razvoj moderne radioterapije. Radioterapija kakvu se danas poznaje jedna je od najzahtjevnijih informacijsko-tehnoloških područja u kliničkoj praksi. Uvelike ovisi o kontroli sofisticirane elektroničke opreme, prijenosu informacija i podataka putem bilo koje kombinacije fiksne mreže, lokalne mreže i interneta te pohrani podataka i pretraživanju podataka. Radioterapija je neizostavan dio multidisciplinarnog pristupa liječenju raka pa su kapitalna ulaganja za radioterapijska postrojenja ogromna. U tom segmentu neizostavna je telemedicina koja predstavlja učinkovit alat za širu pokrivenost zdravstvenim uslugama iz područja radioterapijske onkologije.

Procjena današnjih potreba za radioterapijom velika je i do 2020. mora se provesti u skladu s preporukama Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) i Europskog društva za radioterapiju i onkologiju (ESTRO). U suvremenoj radioterapiji potreba je stvoriti mrežu radioterapijskih centara, povezati i obučiti profesionalce u onkologiji te primijeniti rezultate istraživanja iz prakse razvijenih zemalja.

Hrvatskoj su potrebni umreženi radioterapijski centri

Analizirajući potrebe, umrežavanjem radioterapijskih centara poboljšala bi se učinkovitost te optimalno iskoristavanje resursa, infrastrukture i osoblja. U tome integriranje triju razina radioterapijskih usluga pred-

stavlja koncept suradnje centara putem umrežavanja na daljinu, koji bi se sastojao od primarnih, sekundarnih i tercijarnih centara povezanih u telemedicinsku mrežu.

Takav je model mreže radioterapijskih centara za liječenje raka ono što je Hrvatskoj potrebno, jer nije racionalno razvijati prevelik broj samostalnih individualiziranih onkoloških – radioterapijskih centara. Teleradioterapijska mreža može biti inovativno, učinkovito i dugoročno rješenje razvoja hrvatske radioterapijske onkologije, kako za liječenje i *screening* tako i za prevenciju raka edukacijom.

Telemedicinom unaprijediti zdravlje

Telemedicina dolazi od starogrčkog *tele*, što znači daljina, udaljenost ili odnos prema daljini, te označava medicinu na daljinu tj. način na koji medicinske struke realiziraju svoju djelatnost. Telemedicina se koristi telekomunikacijskim i informacijskim tehnologijama kako bi osigurala dostupnost kliničke zdravstvene zaštite na daljinu. Cilj je telemedicine unaprijediti zdravstvenu zaštitu, prevladati zemljopisne udaljenosti i smanjiti troškove zdravstva, a sve uz primjenu informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Razvojem sve sofisticiranijih medicinskih uređaja te razvojem telekomunikacija i informacijske tehnologije medicina postaje sve dostupnija, ali se i količine dobivenih podataka umnožavaju. Sofisticirana informacijsko-komunikacijska tehnologija (ICT) omogućila nam je prijenos i pohranjivanje slikovnih zapisa zadovoljavajuće kvalitete, što je posebice pridonijelo razvoju teleradiologije kao jedne od najvažnijih specijalnosti telemedicine.

Odgovor novim bolestima

Rak danas predstavlja veliki zdravstveni problem cjelokupnog stanovništva i jedan je od glavnih uzroka morbiditeta i mortaliteta. Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da će se broj oboljelih od raka do 2020. povećati sa sadašnjih 10 milijuna na 15 milijuna, što je oko 50 % više oboljelih. Od tih 50 % oboljelih 72 % će biti u zemljama u razvoju. Prema podatcima HZZJ-a incidencija raka u Hrvatskoj je u porastu. Stopa incidencije u 2014. iznosila je 500,2/100 000, dok je stopa mortaliteta bila 325,3/100 000. Raspolaganje

takvim podacima vrlo je važno radi izrade strategije razvoja onkološke službe, zaštite i prevencije. Radioterapija je glavni dio multidisciplinarnog pristupa liječenju raka. 50 do 60 % oboljelih od raka morat će se liječiti radioterapijom, pa je njezina dostupnost vrlo bitna. Međutim, kapitalna su ulaganja za radioterapijska postrojenja ogromna pa većina slabo razvijenih zemalja ne posjeduje kapitalna sredstva koja bi radioterapiju učinila dostupnom svim oboljelima. Telemedicina može biti učinkovit alat za širu pokrivenost zdravstvenim uslugama iz područja onkologije. U 2000. godini Olsen i sur. ispitali su izvedivost i zahtjeve telemedicine u planiranju radioterapije i liječenja u zemljama sa slabom dostupnošću zdravstvene zaštite, a 2014. taj je koncept proširen i prezentiran na 2. Međunarodnoj konferenciji o e- zdravstvu i telemedicini, međunarodnom tečaju telepatologije, sustava i aplikacije održanom 2014. u Istanbulu u Turskoj. Predloženo je stvaranje integrirane tri razine radioterapijskih usluga – trirazinska teleradioterapijska mreža.

Tri razine...

Datta i Rajasekar predlažu suradnju centara putem telemedicine i umrežavanja na daljinu. Takav koncept temeljio bi se na tri razine koje se sastoje od primarnih (engl. *primary radiotherapy centres* – PRTC), sekundarnih (engl. *secondary radiotherapy centres* – SRTC) te tercijarnih centara (engl. *tertiary radiotherapy centres* – TRTC), povezanih u teleradioterapijsku mrežu. U primarnim centrima radioterapije vršila bi se samo isporuka radioterapije. Primarni radioterapijski centri bili bi smješteni ovisno o gustoći naseljenosti. Prema studijama, u zemljama s vrlo niskim prihodi- ma jedan centar pokriva bi potrebe 2 do 4 milijuna stanovnika. Pokrivala bi se isporuka radioterapije za stanovništvo u neposrednoj blizini. S obzirom na to da radioterapija može trajati pet do sedam tjedana te pacijenti moraju putovati na radioterapiju ili moraju biti smješteni u blizini, organizacijom takvih centara štedjelo bi se vrijeme i novac. U centru bi bile ambulante za podršku i praćenje oboljelih, registraciju novih slučajeva oboljelih, putem programa za rano otkrivanje bolesti i drugih programa za *screening*. U centru bi se organizirali programi za edukaciju pučanstva o bolesti. Primarni radioterapijski centar bio bi ovisan o suradnji s centrima na sekundarnoj razini. Sekundarni radioterapijski centri ispunjavali bi osnovne zahtjeve radioterapije poput planiranja tretmana zračenja, ⇨

brahiterapije i radioterapije. U njima bi se provodila simulacija i planiranje zračenja za potrebe primarnih radioterapijskih centara i vlastite potrebe. Pacijent bi dolazio na simulaciju u sekundarni radioterapijski centar, a na terapiju zračenjem bi išao u primarni radioterapijski centar koji je najbliži njegovome mjestu stanovanja. Sekundarni radioterapijski centri koordinirali bi rad primarnih radioterapijskih centara te im pružati stručnu i tehničku podršku. U slučajevima kada bi kod pacijenta bila potrebna napredna radioterapijska tehnika, bio bi upućen u tercijarne radioterapijske centre.

Tercijarni radioterapijski centri bili bi smješteni u sveučilišne bolnice na tercijarnoj razini i bili bi centri izvrsnosti. U njima bi se izvodile najmodernije radioterapijske tehnike kao što su 3D konformalna RT, *intensity-modulated radiotherapy* (IMRT), *image-guided radiation therapy* (IGRT), stereotaktična RT, stereotaktična radiokirurgija te napredne tehnike brahiterapije. U centrima bi se vršilo planiranje pacijenta na simulatorima (za sve tri razine centara), izrada planova u TPS-u i morao bi imati podršku medicinske fizike. To bi bio referentni centar koji bi upravljao pomoćnim centrima, obučavao i usavršavao djelatnike za rad u pomoćnim centrima i davao im stručnu i tehničku pomoć. Također bi se u centru provodila različita istraživanja. Istodobno bi se osnivali, ovisno o gustoći naseljenosti pojedine zemlje, a, naravno, i o ovisno o raspoloživim resursima.

Nužna integracija

Sve razine radioterapijskih centara moraju biti integrirane u jednu teleradioterapijsku mrežu radi učinkovitog kvalitativnog i kvantitativnog liječenja pacijenata putem telekonzaltinga za stručne savjete, virtualnih učionica i multicentričnih kliničkih ispitivanja. Uz to moraju biti integrirana u teleonkološku mrežu. Razmjena informacija vršila bi se putem integriranog servisa digitalne mreže, satelita ili računalnog oblaka. S obzirom na to da je većina slika u radioterapiji kompatibilna s DICOM-om, radioterapijski proizvođači DICOM-RT i HL7 (Health Level-7) omogućavaju razmjenu informacija između centara.

Teleradioterapija kao dio telemedicine provedena je u nekoliko zemalja poput SAD-a, Njemačke, Švicarske, Norveške, Japana i Koreje. Implementacijom ovog sustava uspješno je osigurana kvaliteta liječenja, ispitano je djelovanje multicentara i osigurana je provedba

zdravstvene strategije u institucijama koje su sudjelovale. Uz usvajanje univerzalno prihvaćenoga standardnog formata digitalnog snimanja i komunikacije u medicinskom oslikavanju, moguće je učinkovito planirati radioterapiju u tercijarnim centrima, a provoditi je u podružnicama takvih centara.

Implementacijom ovakvog trofazinskog radioterapijskog sustava, uz uključivanje prevencije, obrazovanja stanovništva, ranog otkrivanja i liječenja, broj oboljelih u zemljama u razvoju moguće je smanjiti za 50 %. Primarni RT centri kao prvi kontakt s pacijentima uz isporuku radioterapije imali bi veliku ulogu u edukaciji pacijenata i provođenju preventivnih programa.

Radioterapija Hrvatskoj

U sustavu radioterapije Hrvatska sa sadašnjih 4 224 404 stanovnika i sedam radioterapijskih centara ima 15 akceleratora, što je tri do pet akceleratora na milijun stanovnika, i svrstava se u zemlje s visokim radioterapijskim prihodima. Problem je u Hrvatskoj to što je većina radioterapijskih centara lokalizirana na jednom području (u većem središtu), a ruralna područja imaju ograničenu dostupnost radioterapije. Radioterapijski centri koji postoje funkcioniraju kao samostalne individualizirane institucije bez povezanosti informacijskih sustava. Osim što je medicinska struka sama po sebi specifična i radioterapija je jedna od najzahtjevnijih IT područja u bolnici, na raznolikost implementiranih sustava utječe i nepostojanje univerzalno prihvaćenoga standardnog formata digitalnog snimanja i komunikacije u medicinskom oslikavanju. Velik dio razloga za takvo stanje proizlazi iz činjenice da različiti proizvođači medicinskih informacijskih sustava primjenjuju vlastite, zaštićene standarde pri razmjeni podataka. Kao posljedica toga postoje teškoće u razmjeni podataka između različitih zdravstvenih ustanova, a to je zapravo trebalo olakšati rad. Zapravo ne postoji mogućnost razmjene pohranjenih podataka. Najčešće se nekim dijagnostičkim nalazima u elektroničkom obliku u udaljenim zdravstvenim ustanovama ne može pristupiti ili radioterapijski sustav elektroničkih medicinskih zapisa nije primjenjiv u drugim ustanovama te se dijagnostički i terapijski postupci moraju bespotrebno ponavljati. Takvi slučajevi imaju za posljedice ne samo nekvalitetnu zdravstvenu uslugu nego i predstavljaju ogroman trošak zdravstvenom sustavu, a na kraju ugrožavaju i zdravlje pacijenata zbog primjene ionizirajućeg zračenja. □

Debljina – jučer, danas, sutra

✍ Ivana Jasić, studij sestrinstva, 3. godina

U Europi pretilost je dosegla razmjere epidemije kao vodeći javnozdravstveni problem ovog stoljeća. Prekomjerna tjelesna masa i pretilost predstavljaju sve izraženiji javnozdravstveni problem, koji znatno utječe na kvalitetu i duljinu života te povećava rizik za razvoj niza kroničnih nezaraznih bolesti. Debljina ili pretilost stanje je prekomjernog nakupljanja masnog tkiva u organizmu s posljedičnim štetnim učinkom na zdravlje ljudskog organizma, smanjenjem očekivanog trajanja života i povećanjem rizika od po-

jedinih akutnih i kroničnih oboljenja. Prevelik unos hrane i nedovoljna tjelesna aktivnost glavni su uzroci pretilosti. Građanima je važno pružiti informacije o važnosti i utjecaju pretilosti na zdravlje i motivirati ih za usvajanje „zdravih navika“ uz pružanje podrške u održavanju tih navika tijekom određenog razdoblja.

Studenti dodiplomskog studija sestrinstva sudjelovali su na prvoj konferenciji o debljini pod nazivom „DEBLJINA – jučer, danas, sutra“ u hotelu Dubrovnik u Zagrebu 17. ožujka 2017. povodom obilježavanja Hrvatskog dana osviještenosti o debljini u organizaciji Udruge za prevenciju prekomjerne težine u suorganizaciji ⇨

Kad je u pitanju debljina, i Hrvatska prati svjetske trendove – više je od polovice stanovnika Hrvatske pretilo.

s Gradskim uredom za zdravstvo i uz podršku Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, a pod pokroviteljstvom Hrvatskog Sabora i Ministarstva zdravstva.

Što se jučer događalo na razini medicinske struke u odnosu na debljinu, koje su posljedice loše prevencije u svijetu pretilosti, koje su mjere za budućnost u svijetu prevencije i liječenja debljine – ove i mnoge druge teme bile su obrađene na konferenciji, a o njima su govorili eminentni stručnjaci. Adolescencija je razvojna faza koja obuhvaća razdoblje otprilike između 10. i 22. godine života. Tijekom ovog „burnog i olujnog“ razdoblja događaju se brojne tjelesne i psihičke promjene. Adolescenti, a posebno adolescentice, postaju svjesni da svojim načinom života i prehranom mogu utjecati na izgled tijela i nerijetko je to doba kada započinju eksperimentiranja s hranom.

I Hrvatska prati razvijeni svijet kada je u pitanju debljina – više je od polovice stanovnika Hrvatske pretilo, odnosno više od dva milijuna njezinih stanovnika pati od prekomjerne tjelesne težine. Debljina, kao suvišno nagomilavanje masnog tkiva u organizmu, predstavlja jedan od gorućih problema suvremenog društva, kako na estetskom tako i na javnozdravstvenom polju, a učinkovita borba s pretilošću, održavanje ravnoteže i vitalnosti cjelokupnog organizma iziskuju integralni, interdisciplinarni i holistički pristup usmjeren prema cjelovitom restauriranju zdravlja.

Grupni rad stvara pozitivnu atmosferu i omogućuje međusobnu potporu, što olakšava lakše uvođenje novih prehrambenih navika, budući da mnoge pretilo osobe često osjećaju nesigurnost te nerazumijevanje i odbačenost od svoje okoline. Pretilost je vrlo kompleksna multifaktorska bolest koja se razvija pod utjecajem genskih i metaboličkih čimbenika, okoliša, socijalne i kulturološke sredine te nepoželjnih životnih navika. Prilikom liječenja pretilosti postoji visoka stopa neuspjeha te se ulaže znatan trud u razvoj djelatnih programa, budući da je poznato kako većina pretilih osoba, nažalost, ne zadržava novostečene životne navike te kod znatnog broja sudionika dolazi do ponovnog povećanja tjelesne mase.

ŽELIM ZNATI VIŠE iz znanstveno-istraživačkih radova!

- ▶ Povećan udio masnog tkiva ključni je čimbenik rizika za nastanak dijabetesa 2. tipa, dislipidemije i kardiovaskularnih bolesti te je povezan s mnogim drugim bolestima, uključujući osteoartritis, određene vrste raka, mentalnim zdravljem i povećanom smrtnošću (Mokdad i sur. 2001, Canoy i sur. 2007, Pischon i sur. 2008a, Pischon i sur. 2008b, Whitlock i sur. 2009, Bijlsma i sur. 2011).
- ▶ Povećani rizik za morbiditet prisutan je u muškaraca s opsegom struka većim od 102 cm te u žena s opsegom struka većim od 88 cm (López-Jiménez i Cortés-Bergoderi 2011).
- ▶ Porast srednje vrijednosti ITM-a od 1,31 kg/m² u žena odnosno 1,41 kg/m² u muškaraca skratit će očekivano trajanje života za jednu godinu (Musić-Milanović 2010).
- ▶ Istraživanje koje je 2003. godine provedeno u Hrvatskoj među odraslima pokazalo je kako je prevalencija prekomjerne tjelesne mase 38,1 %, a pretilosti 20,3 %. S obzirom na spol: 20,1 % muškaraca i 20,6 % žena smatra se pretilima (Fišter i sur. 2009).
- ▶ Ako se promatraju trendovi povećanja učestalosti pretilosti, do 2030. godine apsolutni broj pretilih osoba mogao bi porasti na ukupno 1,12 milijardi ljudi, što čini 20 % svjetske populacije odraslih osoba (Kelly i sur. 2008).
- ▶ Svjetska zdravstvena organizacija definira ITM od 25 do 29,9 kg/m² kao prekomjernu tjelesnu masu ili preuhranjenost, a indeks tjelesne mase veći od 30 kg/m² kao pretilost, s time da razlikujemo tri stupnja pretilosti. Pretilost prvog stupnja čini ITM od 30 do 34,9 kg/m², pretilost drugog stupnja od 35 do 39,9 kg/m², a pretilost trećeg stupnja ITM iznad 40 kg/m². ITM se izračunava tako da se težina u kilogramima podijeli s kvadratom visine izražene u metrima (kg/m²) (Aronne 2002). □

Tribina: Rak dojke – od prevencije do najnovijih metoda zračenja

U sklopu kampanje „Darujmo ružičasti život” u organizaciji udruge Europa Donna Hrvatske, 6. veljače održana je tribina „Rak dojke – od prevencije do najnovijih metoda zračenja”. Uz sudjelovanje ministra zdravstva prof. dr. sc. Milana Kujundžića i vodećih stručnjaka u onkologiji, kirurgiji, psihologiji i nutricionizmu, uz profesore su prisustvovali i studenti studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta. □

Studenti i nastavnici na Danu narcisa

Na Cvjetnom trgu u Zagrebu u subotu 25. ožujka profesori i studenti volonteri Zdravstvenog veleučilišta obilježili su 21. Dan narcisa. Simboličnoj prodaji buketa žutih narcisa pridružili su se i studenti dislociranog studija fizioterapije u Pakracu. Dan narcisa javnozdravstvena je akcija u sklopu kampanje „Darujmo ružičasti život” u organizaciji udruge Europa Donna Hrvatska posvećena oboljelima od raka dojke. Prodajom žutih narcisa, cvjetova koji simboliziraju nadu, buđenje i novi život, poslana je poruka o važnosti ranog otkrivanja raka dojke. Uz profesore i studente, kampanju je podržala i Predsjednica Republike Hrvatske, ministar zdravstva prof. dr. sc. Milan Kujundžić te brojne druge osobe iz područja zdravstva i svijeta slavni. Cilj je akcije senzibilizacija društva o rastućem broju oboljelih od raka dojke te važnosti ranog otkrivanja i što uspješnijeg liječenja raka dojke kod žena i muškaraca, a prikupljena sredstva namijenjena su za nabavku aparata za intraoperativno zračenje. (Studentski zbor) □

Volonteri u parku

 Ivana Crnković

Prilikom proslave dana Mjesnog odbora Antuna Mihanovića, u petak 10. lipnja studenti i nastavnici fizioterapije sudjelovali su u javnozdravstvenoj akciji u sklopu nacionalnog programa „Živjeti zdravo – Volonteri u parku”, u organizaciji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Programi i aktivnosti nacionalnog programa „Živjeti zdravo” usmjereni su poboljšanju kvalitete života i zdravlja svih dobnih skupina kroz preventivne akcije djelovanjem u lokalnoj zajednici. Planira se organiziranje volonterskih timova koji će obilaziti gradske parkove i igrališta te će educirani volonteri provoditi aktivnosti animacije i sportsko-rekreativne aktivnosti, čime se želi postići osobna odgovornost u očuvanju okoliša i zdrav stil života.

16. Festival jednakih mogućnosti F = M

Od 23. do 25. svibnja 2017. na Trgu bana J. Jelačića u Zagrebu održan je 16. Festival jednakih mogućnosti (F = M). Na trodnevnom uličnom festivalu (po programu od 10 do 22 sata) nastupilo je više od 900 izvođača iz zemlje i inozemstva, od kojih oko 600 osoba s invaliditetom, a u organizacijskom timu radilo je oko 20 stručnjaka i 130 ciljanih volontera – studenata s petnaestak fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu. Pripremajući se za rad, studenti volonteri educiraju se o invaliditetu i volonterstvu, a na Festivalu stječu dragocjena iskustva u timskom radu i specijalnoj komunikaciji s osobama raznoških tjelesnih i osjetilnih oštećenja te umanjениh mentalnih sposobnosti.

Svrha je ovog festivala osvješćivanje građana da invaliditet ne znači nužno nesposobnost te predstavljanje stvaralačke mogućnosti izvođača u području glazbeno-scenske, filmske i likovne umjetnosti. Festival također sadrži sportski program i edukacijsko-rekreativni program na kojem građani mogu u simuliranom oštećenju na improviziranom poligonu steći iskustva kretanja u invalidskim kolicima i orijentacije u prostoru s pomoću bijelog štapa.

Studenti Zdravstvenog veleučilišta već tradicionalno podržavaju ovaj projekt i sudjeluju u njegovoj organizaciji. Ove su godine to učinili u najvećem broju do sada sa 53 studenata preddiplomskih stručnih studija i specijalističkih diplomskih studija Zdravstvenog veleučilišta. Posebno nas veseli što su ove godine volontirali i studenti diplomskih studija, što potvrđuje i nastavlja veliki interes naših studenata za Festival jednakih mogućnosti i sve što on predstavlja, a posebice senzibilizaciju društva i zajednice za prihvaćanje osoba s invaliditetom. (Studentski zbor) □

Putokaz generacijama za podučavanje medicinske etike

✍️ Jadranka Pavić

Poznato je da rat ne bira sredstva, da neumoljivo ga-zi sve pred sobom, a iza rata ostaju izgubljeni životi i ruševine. Iako se u ratu javljaju najniži porivi ljudske vrste, istovremeno postoje brojna svjedočanstva bezgranične ljudske ljubavi prema ljudima u potrebi, gdje se opovrgava tvrdnja „*homo homini lupus*” te dokazuje da je čovjek čovjeku u prvom redu čovjek. A to znači da pod cijenu vlastite pogibelji ne ostavlja bespomoćnoga na milost i nemilost, da s njim dijeli mrvicu kruha i kap vode, da ga tješi, vida mu rane i ne napušta ga u nevolji. U nametnutom nam Domovinskom ratu bili smo svjedoci brojnih mučenja, granatiranja civilnih i bolničkih objekata, stradavanja nevinih ljudi. No isto tako, bili smo svjedoci požrtvornosti hrvatskih branitelja, zdravstvenog osoblja i hrvatskoga naroda koji je otvorio vrata svojih domova za prognane i izbjegle, uključio se u sve oblike pomoći kako bi zajedništvom savladao neman. Bila je to borba Davida i Golijata u kojoj se pokazalo da je zajedništvo jače od teškog naoružanja, da ljubav može pobijediti zlo. Upravo je takav svijetli primjer i spašavanje psihijatrijskih bolesnika iz pakračke bolnice 29. rujna 1991., u kojem su zajednički sudjelovali medicinski djelatnici i hrvatski branitelji.

Događaji iz toga razdoblja opisani su u knjizi *Pouke o čovječnosti – Spašavanje psihijatrijskih bolesnika u Domovinskom ratu*, koju je izdala Medicinska naklada. Urednik je knjige prof. dr. sc. Veljko Đorđević, a autori su prof. dr. sc. Marijana Braš, dr. sc. Jadranka Pavić, Vlado Čutura i Josip Huška – Gonzo, sudionik same akcije.

Za vrijeme Domovinskog rata u pakračkoj je bolnici ostalo zatočeno 300 pacijenata, među njima 270 psihijatrijskih bolesnika od kojih je 80 bilo potpuno nepokretno. O njima je skrbrilo 16 medicinskih sestara i četvero liječnika koji su s njima proveli 45 dana, a zadnjih tjedan dana bili su bez struje, gladni i žedni.

I dok je velik dio medicinskog osoblja otišao, njih je dvadesetak ostalo. O tome bračni par liječnika Vidović svjedoči: „Mučilo nas je, da ako se nama nešto dogodi, suprugu i meni, neće li tada naša maloljetna djeca, kad jednog dana odrastu, pitati se: ‚Kako su nas roditelji mogli ostaviti?’ Ali, eto, i tu su među nama sada nečija djeca, a mi smo im sada roditelji! Pa tu je i taj Hipokrat, a nešto smo obećali kad smo polagali zakletvu! Obećali smo i sebi i drugima da ćemo biti humani (...)”

O uvjetima života u 45 dana opsade, kada su već mislili da su napušteni i zaboravljeni od

svih, medicinska sestra Olivera Zelić svjedoči: „Hranu smo dovlačili iz skladišta sve dok nismo iscrpili zalihe i bili smo pritom pokretne mete, a vodu smo crpili iz bunara. Spavali smo na improviziranim krevetima i odbrojavali sekunde od ispaljivanja granate do detonacije, pokušavajući na taj način doznati koliko nam je agresor daleko. Pjevali smo jer smo pjesmom nadglasavali detonacije koje su uznemirivale naše bolesnike, a pjesmom smo sebe hrabрили. Zadnjih šest dana bili smo bez struje, gladni i žedni na granicama izdržljivosti. Dočekali smo ‚leteći odred’ sastavljen od nekoliko hrabrih branitelja koji su srcem uletjeli u akciju spašavanja i zajedno s njima spasili smo one koji sami sebi nisu mogli pomoći.”

U zahtjevnoj akciji u kojoj su u večernjim satima prebacivali preko rijeke pacijente sustavom lanca od ruke do ruke, dio njih stojeći u hladnoj Pakri, iza sebe su ostavili nadu da će se vratiti i nisu zatvorili vrata bolnice. Doktor Zelić kazao je: „Neka vrata ostanu otvorena, vratit ćemo se!”

Osvrćući se na to, u svojem svjedočanstvu u knjizi dr. Vidović navodi: „Da li su još uvijek otvorena vrata na zgradi pakračke Psihijatrije? Jesmo li se vratili? Mi nismo, možda će se jednog dana vratiti neki drugi ljudi, koji će imati neku ljepšu priču. Neki evakuaciju psihijatrijskih bolesnika iz Bolnice u Pakracu nazivaju najhumanijom akcijom Domovinskog rata. Da li je najhumanija, ne znamo, ali znamo da je bilo mnogo humanih akcija u Domovinskom ratu i sve su velike. Dr. Zelić, dr. Majer i nas dvoje, naše požrtvovne sestre i tehničari, naši branitelji i svi oni koji su na bilo koji način uključeni u tu akciju, a čije ime nigdje neće biti navedeno i pročitano, smo radili samo ono što je bio naš posao i životni poziv.”

Čin evakuacije psihijatrijskih bolesnika iz pakračke bolnice za vrijeme Domovinskog rata dokaz je čovječnosti i humanosti o kojoj treba govoriti, koja mora ući u svjetske anale, o kojoj moraju učiti mladi naraštaji. Stoga je i naziv knjige *Pouke o čovječnosti*. I kako kaže urednik knjige prof. dr. sc. Veljko Đorđević: „Ona je simbol, kamen međaš, ishodište i putokaz generacijama za podučavanje medicinske etike, ne samo na našim medicinskim ili zdravstvenim učilištima nego i diljem svijeta.” □

ISSN: 2584-4121